

A close-up photograph of a yellow flower, likely a gerbera, with numerous stamens and a central cluster of yellow buds. The background is a soft, out-of-focus blue sky with light clouds. The title text is overlaid on the upper right portion of the image.

Žarki svete Katarine

glasilo Zavoda usmiljenk - Doma svete Katarine

številka 2 | leto 2014

KAZALO

Korak za korakom	3
Dom sv. Katarine – uresničene sanje	4
Dom v letu 2013 skozi številke	6
Paliativna oskrba	8
Koristni tudi v starosti	17
Starejši in ogroženost za padce	22
Socialno delo v domu	24
Predstavitev glavne pisarne	28
Prostovoljstvo	30
Predstavitev Mengša	33
Prispevki stanovalcev	42
Za bistre glave	48
Smeh ni greh	51
Dvournost v besedah in besednih zvezah	53

Žarki svete Katarine

Glasilo Zavoda usmiljenk - Doma svete Katarine

Številka 2

Uredil: Klemen Jerinc

Prispevke zbrali: Lidija M Bijol, Andreja Boršič, Martin Horvat, Karmen Gombač, Marta Hribovšek, Klemen Jerinc, Silva Rajer, Marija Šterbenc, s. Metka Tušar in s. Polona Vidic

Jezikovni pregled: Karmen Gombač

Fotografije: arhiv Zavoda usmiljenk - Doma sv. Katarine

Fotografije na naslovnici: Janez Medvešek in arhiv doma

Oblikovanje in grafična priprava: Karmen Gombač

Tisk: Tiskarna Januš

Naklada: 400 izvodov

Mengeš, marec 2014

KORAK ZA KORAKOM

V nekem obdobju življenja mora vsak prepoznati svoje zdravstvene težave in priznati svojo nemoč. Razmišljati in načrtovati je potrebno, kako in kje bom preživel JESEN ŽIVLJENJA. Na srečo lahko danes tudi za to obdobje življenja izbiramo med več možnostmi. Ena od številnih je tudi Dom sv. Katarine v Mengšu, za katerega lahko rečemo, da so se negotovi začetni koraki okrepili in postali odločnejši.

Zdaj imate v rokah že drugo številko glasila Doma sv. Katarine. Tokratna številka je malo drugačna. V njej boste našli veliko zanimivega. Marsičesa se boste spomnili, saj je v glasilu zajeto vse, kar se je v domu in okrog njega dogajalo skozi leto 2013.

Ko boste prebirali to številko glasila, boste lahko začutili, da se v našem domu veliko dogaja. Vedno kaj novega. Staro in ustaljeno pa morda na nov, drugačen način. Skoraj ne more biti drugače, saj se vsi zaposleni trudimo, da bi se stanovalci, njihovi svojci in zaposleni dobro počutili.

Prepričana sem, da ima vsak od stanovalcev, svojcev in zaposlenih svoja pričakovanja, svoje interese, svoje cilje in tudi svoje razloge, zakaj je med nami. Zato je naša ključna skrb, da vsi skupaj in vsak po svojih močeh, prispevamo k temu, da je sobivanje prijetno, da se med seboj sprejemamo takšne kakršni smo in da so spoštljivi odnosi za vsakega od nas ključnega pomena. Želim si, da bi naši koraki šli vedno v pravo smer, do pravih ljudi in da se na tej poti ne bi nikdar utrudili iskati pravo smer in prave ljudi.

Dr. Jože Ramovš je v svoji knjigi *Kakovostna starost* zapisal: »Če star človek nima zadovoljene potrebe po temeljnem ali osebnem medčloveškem odnosu z nekom, je osamljen, pa naj je okrog njega še toliko ljudi« in poglavje zaključuje s skoraj pretresljivim stavkom: »osamljenost v starosti je neke vrste lakota ...«.

Da v našem domu ne bi bilo tovrstne lakote, bomo v Domu sv. Katarine poskušali razviti nove oblike prostovoljstva, kajti prav prostovoljci lahko prinesejo veliko veselja in »dodane vrednosti«, v življenje naših stanovalcev.

Ko se sprehodim po domu, ko spregovorim s stanovalci, svojci, sodelavci in ključnimi obiskovalci, pogosto pomislim: ... njihovo življenje se je spremenilo, nikoli ne šteje korakov za tistega, ki te potrebuje.

Marija Šterbenc, direktorica

»In če te kdo sili eno miljo daleč, pojdi z njim dve.«

DOM SV. KATARINE – URESNIČENE SANJE

Kdaj in kako se je rodila ideja o Domu sv. Katarine?

Svet hitrih sprememb je tudi za Družbo Hčera krščanske ljubezni (HKL) postal velik izziv. Na eni strani pomanjkanje poklicev, po drugi strani pa vse več starejših in bolnih sosester, je provincialnemu vodstvu Slovenske province narekovalo, da mora nujno razmišljati, kako poskrbeti za svoje članice. To razmišljanje so podkrepile še številne prošnje ljudi iz okolice Ljubljane, ki so se obrnili na nas s prošnjo, če imamo kakšno sestro, ki bi prišla na njihov dom negovat njihove ostarele in bolne svojce, dokler ne bodo sprejeti v kakšen dom, kajti čakalna doba je bila takrat še zelo dolga.

»O, ko bi mogle čim prej prilagoditi eno naših hiš ali pa sezidati novo, ki bi ustrezala standardu, za oskrbo starejših oseb!« smo si večkrat zaželele in tako bi mogle vsaj malo odgovoriti na te potrebe časa in stiske ljudi.

Proces denacionalizacije

Ker je bilo v postopkih denacionalizacije videti kar nekaj možnosti za vrnitev kakšnega zemljišča oziroma stavbe v naravi, je zamisel o Domu postajala vedno bolj realna. Na žalost pa so ti postopki potekali zelo počasi, kar je oteževalo pridobivanje projektne dokumentacije in drugih potrebnih dokumentov za zakonito delovanje Doma.

Zavod usmiljenk

Provincialno vodstvo Družbe je imelo v mislih več lokacij: Mirenski Grad, Ljubljana, Šentjakob, Mengeš - kjer se bo pač pokazala prva možnost. Brž, ko je bilo sestram vrnjeno zemljišče ob sestrski hiši v Mengšu, je Družba HKL ustanovila Zavod usmiljenk, ki je bil 11. januarja 2005 vpisan v register AJPES. Čeprav je nekaj let ostal še v mirovanju, je vendarle postal »instrument« za zakonito opravljanje dejavnosti – nege starejših oseb v prihodnosti.

Omahovanje in negotovost

Arhitektka ga. Lidija Kamnikar Malerič je izdelala načrt, g. Franc Imperl pa nam je pomagal pripraviti vse ostale zadeve, potrebne za vlogo za koncesijo. Ob ponovnem premisleku pa se je provincialnemu vodstvu Družbe takšna odločitev zdela preveč tvegana. Ostalo je preveč odprtih vprašanj glede kadra, negotovosti glede nove dejavnosti in končno strah zaradi prevelikega finančnega zalogaja, ki ga ne bomo zmogle. Zaradi vsega tega je misel na Dom za nekaj časa zamrla.

Ponovno razmišljanje

Klic v sili pa se je znova oglasil in dobesedno prisilil provincialno vodstvo, da se vrne k zamisli o Domu za starejše sestre, kjer bo lahko našlo dobro oskrbo še vsaj nekaj drugih starejših oseb v najnujnejših primerih. Arhitektka je prvotne načrte nekoliko prilagodila, provinca pa je za finančno pomoč zaprosila vrhovno vodstvo družbe HKL v Parizu, ki je odobrila posojilo. Tako se je začelo čisto zares odpirati gradbišče.

Dom sv. Katarine - uresničene sanje

Končno smo 16. marca 2008 doživeli blagoslov začetka gradbenih del in čez dobro leto dni, 19. julija 2009, pa blagoslov novozgrajene hiše – Doma sv. Katarine. Čeprav je bilo potrebno še veliko dopolniti in docela obnoviti še dva obstoječa objekta, so vendarle sanje vedno bolj postajale resničnost.

Z upanjem v jesen življenja

Vsi dobro vemo, da zgradba in zidovi še ne pomenijo ljubezni, varnosti in toplote, kar starejši ljudje tako zelo potrebujejo. Sestre smo ves čas želele, da bi Dom sv. Katarine mogel prav to ponuditi vsakemu stanovalcu. Predstavljale smo si, da bodo starejše in bolne sestre kljub svoji onemoglosti mogle tu nadaljevati svoje poslanstvo molitve in darovanja trpljenja in da se bodo tudi ostali stanovalci čutili sprejeti in ljubljani tako, da bodo z upanjem preživljali svojo jesen življenja. Vedele smo, da takšne nege in oskrbe ne bomo zmogle zagotoviti sestre same z lastnim kadrom, ampak s pomočjo sodelavcev in občasno morda tudi s prostovoljci, ki bodo pripravljeni podariti trenutek prostega časa in svojih moči stanovalcem Doma sv. Katarine. V preteklih letih je bilo pod to streho že veliko lepega sodelovanja in gotovo se bo v tej smeri nadaljevalo še naprej. Zavetnica sv. Katarina Labouré, ki je sama z veliko ljubeznijo 46 let delala pri starih ljudeh, pa naj vsakemu delavcu, delavki v tem Domu odkriva lepoto strežbe in daje moči pri vsakdanjem delu.

s. Barbara Šelih, HKL

Za kaj živimo, če ne za to, da drug drugemu lajšamo življenje?

George Eliot

DOM V LETU 2013 SKOZI ŠTEVILKE

Dom svete Katarine je v lanskem letu vstopil v svoje drugo leto delovanja. Tako počasi že lahko vidimo prve primerjave z letom poprej. Seveda je o statistiki težko govoriti, ker je bilo v letu 2012 veliko večje število sprejemov, saj se je dom počasi in vztrajno polnil. V letu 2013 smo več pozornosti lahko začeli posvečati sami organizaciji dejavnosti v domu.

V letu 2013 smo zabeležili 43 sprejemov v dom. Med njimi je bili 34 žensk in 9 moških. Najstarejša novo sprejeta gospa je štela 95 let, najstarejši gospod pa 90 let. Najmlajša je bila gospa stara 62 let, najmlajši gospod pa 47 let. Imeli smo tudi 6 kratkotrajnih namestitev. Tovrstne namestitve so namenjene tistim, ki zaradi krajše odsotnosti domačih (npr. dopusta) ne morejo bivati v domačem okolju. Tako bi lahko rekli, da gre za dvojni dopust. Tako za starejše, ki pridejo v naš dom, kot tudi za svojce, ki tako lahko brezskrbno preživijo svoje dni dopusta.

Preteklo leto smo imeli 5 namestitev namenjenih rehabilitaciji. Prav vsi so se uspešno rehabilitirali in se vrnili v domače okolje.

V dnevno varstvo smo v lanskem letu sprejeli eno gospo. Dnevno varstvo je namenjeno tistim starejšim, ki jih svojci ne morejo same pustiti doma. Tako jih zjutraj pripeljejo v dom, popoldan pa jih pridejo iskat. Prednost dnevnega varstva pri nas je ravno v tem, da so ljudje lahko vključeni

v dom do poznega popoldneva, saj so na oddelkih prisotne gospodinje, ki poskrbijo za oskrbovance.

V lanskem letu smo v domu imeli 19 smrti. Med temi je bilo 12 smrti pri nas v domu, 7 smrti pa v bolnišnici. Najstarejša umrla oskrbovanka je štela 101 leto, najmlajši je bil oskrbovanec, ki je umrl pri 67-ih letih.

Dom je v lanskem letu za stanovalce, svojce in zaposlene organiziral preko dvajset prireditev. Kot verjetno veste, smo vsak zadnji četrtek v mesecu pripravili medgeneracijsko srečanje, ki so ga vsi lepo sprejeli. Veseli smo bili pobud ljudi, da v naš dom pridejo nastopat.

Dogodki v Domu svete Katarine v preteklem letu:

- Koledniki iz Dravelj
- Plamenke, ženska vokalna skupina
- Ženski pevski zbor Dobje
- Urška Tikvič z družino
- Tamburaški orkester Šmartno pri Litiji
- Dijaki gimnazije Vič
- Postne pesmi z Vido Celarec in Andrejo Božič

- Moški pevski zbor Sora
- Barvanje pirhov
- Predavanje El Camino de Santiago
- Adi Smolar
- Majske pesmi
- Vokalno inštrumentalna skupina Katanija
- Čarodej Toni in Brata Kalan
- Domski pevski zbor
- Razstava razpel Mihe Celarca
- Dekliška vokalna skupina Flora
- Donacija Bioptrona
- Mešani pevski zbor Hippemus
- God sv. Katarine
- Rdeči noski
- Miklavževanje
- Komorni pevski zbor Šutna
- Grosupeljski oktet
- Silvestrovanje z ansamblom Nemir

Potrebno je poudariti, da so bili vsi nastopajoči prostovoljci. Veseli dejstvo, da so svoj prosti čas namenili našim oskrbovancem in tudi nam. Tako se na tem mestu še enkrat vsem nastopajočim iskreno zahvaljujem za njihov čas in trud. Bog povrni in vedno dobrodošli med nami.

Klemen Jerinc, socialni delavec

PALIATIVNA OSKRBA

Kaj je paliativna oskrba?

Paliativna oskrba se tudi v Sloveniji v zadnjem desetletju skokovito razvija. Z novim demografskim pojavom večanja populacije starejših in s tem več kronično bolnih ob koncu življenja postaja umiranje daljše, bolj zapleteno, družine pa ob današnji zaposlenosti ne zmorejo podpirati svojih bližnjih ob koncu življenja na način, kot so to uspele v preteklosti.

Paliativna oskrba v ospredje postavlja bolnika z napredovano neozdravljivo boleznijo skupaj z njegovimi bližnjimi. Pri tem skuša preprečiti oziroma lajšati moteče telesne simptome in trpljenje ter podpirati čim boljšo kakovost življenja tudi na psihosocialni in duhovni ravni.

Paliativna oskrba je torej pristop, ki izboljša kvaliteto življenja bolnikov in nji-

hovih družin, ki se soočajo s problemi povezanimi z življenje ogrožajočimi boleznimi. Paliativna oskrba je aktivna celostna oskrba bolnika z napredovalo boleznijo, ki se ne odziva več na kurativno zdravljenje. V obdobju terminalnega stanja bolnika je bistveno obvladovanje bolečine in drugih motečih simptomov in znakov ter lajšanje psihičnih, socialnih in duhovnih težav bolnika ter njegovih bližnjih.

Kdaj pričeti s paliativno oskrbo?

Paliativna oskrba se lahko uvaja zgodaj v poteku kliničnih faz kronične neozdravljive bolezni skupaj z aktivnim zdravljenjem, npr. pri raku med procesom kemoterapije ali obsevanja, in zajema tiste preiskave, ki dopolnjujejo razumevanje kliničnih zapletov. Pozornost, da pravočasno ugotovimo, kdaj bi bolnik lahko imel koristi z vključitvijo v paliativno obravnavo, je pomembna pri dobri oskrbi bolnikov.

Študije so pokazale, da ob pravočasni uvedbi paliativne oskrbe, bolniku ne samo izboljšamo kakovost življenja, ampak mu življenje celo podaljšamo.

Temelje razlike med pristopom zdravljenja bolezni in paliativnim pristopom:

Kurativni model	Paliativni model
Primarni cilj je ozdravitev.	Primarni cilj je preprečevanje in lajšanje trpljenja.
Predmet analize je bolezenski proces.	Predmet analize je bolnik s svojo družino.
Obravnava simptomov lahko služi v pomoč diagnosticiranju.	Obravnava motečih simptomov je antiteta zase.
Pozornost se namenja predvsem merljivim podatkom (npr. lab. testi).	Izmerljivi in subjektivni podatki so enakovredni, pomembna je bolnikova izkušnja bolezni.
Indicirana je terapija za upočasnitev in ozdravitev bolezni.	Indicirana je terapija, ki lajša ali preprečuje moteče simptome bolezni in trpljenje.
Obravnava bolezni predvsem na telesni ravni.	Obravnava bolnika v celostni sliki telesne, čustvene, socialne in duhovne dimenzije.
Sledi doktrini zdravljenja bolezni.	Sledi bolnikovi avtonomiji v izbiri prioritet obravnave glede na bolnikove vrednote.
Smrt je poraz.	Čim boljša kakovost življenja do smrti je uspeh.

Za uvedbo paliativne oskrbe se odločimo, kadar ob napredovali neozdravljivi bolezni obstaja še eden od navedenih dejavnikov:

- prisotnost motečih telesnih dejavnikov,
- zmanjšana sposobnost samostojnega opravljanja osnovnih dnevnih aktivnosti,
- potreba po podpori bolnika/bližnjih v praktičnih rešitvah,
- izguba telesne teže (> 10 % telesne teže v zadnjih treh mesecih),
- dve ali več hospitalizacij zaradi akutnih poslabšanj v zadnjih treh mesecih,
- težko obvladljivi telesni ali čustveni simptomi,
- bolnikova ali zdravnikova negotovost o primernosti nadaljevanja aktivnega zdravljenja,

- želja bolnika /svojcev za vključitev v paliativno obravnavo.

Najpogostejši simptomi v paliativni oskrbi (moteči telesni dejavniki):

- bolečina,
- oslabelost,
- utrujenost,
- slabost/bruhanje,
- zaprtje,
- suha usta,
- anoreksija/kahektičnost,
- oteženo dihanje,
- kašelj,
- anksioznost,
- zmedenost,
- depresija,
- kolcanje,
- srbenje.

Potek treh skupin najpogostejših napreduvalih kroničnih bolezni

Potek rakavih bolezni

Večina bolnikov z rakom lahko daljše obdobje po postavitvi diagnoze in v času zdravljenja vzdrži dobro kakovost življenja, včasih celo veliko let. Ko terapevtski ukrepi za ustavljanje ali zmanjševanje rasti tumorja in metastaz postanejo neučinkoviti, se pojavijo novi neugodni simptomi. Takrat nastopi razmeroma jasno opredeljeno obdobje hitrega upada vsakodnevni funkcij in kakovosti življenja, ki lahko traja nekaj tednov, najpogosteje nekaj mesecev. Bolne osebe z napreduvalim rakom pogosto hujšajo, doživljajo oslabelost, zmanjšuje se njihova funkcijska sposobnost vsakodnevnega življenja (delovna aktivnost, pomičnost, priprava hrane in samostojno hranjenje, osebna higiena, samostojno odvajanje vode in blata). Lahko se pojavijo kronične bolečine in drugi neugodni telesni simptomi, imajo psiho-socialne in eksistencialne probleme. Z zgodnjim sporočanjem diagnoze neozdravljivega stanja in z večjo odprtostjo za pogovor o prognozi, kadar se bolnik glede takšnega pogovora strinja, bolniku omogočimo čas, da lahko načrtuje za obdobje pričakovanih poslabšanj in oskrbe ob koncu življenja.

Potek kroničnih bolezni z intermitentnimi resnimi zapleti

V to skupino sodijo bolezni zaradi odpovedovanja funkcije bolnega organa: srčna odpoved, respiratorna odpoved, odpoved jeter, odpoved ledvic. Osebe z napreduvalno kronično odpovedjo organa, npr. s kronično obstruktivno pljučno boleznijo, so

običajno bolni že več let. V tem času imajo več akutnih, pogosto težavnih poslabšanj, zaradi katerih so morda sprejeti v bolnico ali celo v intenzivno obravnavo. Potek bolezni ima zato v funkcijskem smislu kakovosti življenja ostre padce. Vsako poslabšanje ima lahko za posledico smrtni izid, običajno pa bolniki preživijo več takšnih poslabšanj z vmesnim časom postopnega slabšanja funkcij vsakodnevnega življenja. Napoved smrtnega izida je zelo negotova.

Potek bolezni počasnega nazadovanja

Ljudje, ki ne zbolijo za rakom ali odpovedjo organa, običajno dosežejo visoko starost in bolj pogosto doživijo generalizirano krhkost več telesnih sistemov. Lahko slabijo s pogostimi okužbami (okužbe sečil, pljučnice), ob zmanjšani mišični moči in nestabilnosti doživijo padce in zlome, ali pa upad kognitivnih funkcij, npr. demenca. Nezmožnost opravljanja vsakodnevni funkcij se stopnjuje. Slaba kakovost življenja in odvisnost od oskrbe nastaneta že veliko let pred smrtjo. Glavni simptomi so lahko kognitivne motnje, ne-

Tabela za oceno bolečine/nemira pri stanovalcu, ki verbalno ne komunicira

	0	1	2	Rezultat
Od vokalizacije neodvisno dihanje	Normalno	Občasno težavno dihanje. Kratke dobe hiperventilacije	Zelo glasno dihanje. Dolge dobe ventilacije.	
Negativna vokalizacija	Brez	Občasno stokanje in ječanje. Tišji govor z negativnim značajem ali z nestrinjanjem.	Ponavljajoči klic na pomoč. Glasno stokanje in ječanje. Jok.	
Obrazni izraz	Zmožen smejanja ali brez izraza	Žalosten. Prestrašen. Z nagubanim čelom.	Obrazne grimase.	
Govorica telesa	Sproščena	Napeta. Neenakomerno pospeševanje. Živčnost	Napet. Stisnjene pesti. Kolena, pritegnjena k telesu. Odrivanje ali pritegovanje k sebi. Udarjanje.	
Utolažljivost	Ni potrebe	Utolažljivost z glasom ali dotikom. Usmerjanje pozornosti drugam.	Utolažljivost ni možna. Pozornosti ni možno speljati drugam.	
SKUPAJ				

mir in zmedenost, kronična bolečina, zaprtje, epizode delirija, inkontinenca, izguba apetita in drugo. Napovedovanje časa smrti je negotovo.

Obravnavanje nekaterih najpogostejših motečih telesnih simptomov

Potrebna je kritična in objektivna presoja bolnikovega stanja. Paliativna obravnava se namreč spreminja glede na fazo bolezni, saj pristopi, ki so v zgodnjih fazah paliativne oskrbe ustrezni, v terminalni fazi pogosto niso več koristni.

Bolečina

V paliativni oskrbi je v ospredju kronična bolečina, ki jo razvrščamo med nociptivno (pri poškodbi tkiv – ostra, predirna, udarjajoča bolečina) in nevropatsko (pri poškodovanih perifernih ali centralnih živcih zaradi stiskanja, prekinitve, infiltracije (tumorske mase), ishemije ali metabolne poškodbe (npr. sladkorna bo-

lezen). Mesto nevropatske bolečine bolnik težje določi, njeno kakovost pa opiše kot električno, mravljinčasto, žgočo.

Pri zdravljenju bolečine vključujemo farmakološke (nemorfinski in morfinski analgetiki) in nefarmakološke metode (relaksacijske tehnike, Bownova terapija, kinetiotaping, transkutana električna stimulacija živcev – TENS, obsevanje z Bioptron svetilko, ...)

Težko dihanje (težka sapa)

Dispneja je za mnoge bolnike s kroničnimi pljučnimi boleznimi in tudi drugimi napredovalimi kroničnimi boleznimi ob koncu življenja pomemben klinični problem. Učinkovita klinična obravnava v zadnjih dneh in urah prinaša olajšanje in boljšo kakovost življenja za bolnike in njihove bližnje. V procesu umiranja ima bolnik pogosto naravno zmanjšan vnos tekočin, kar opazimo v zmanjšanem volumnu in temnejši barvi urina. V bolnišničnem

okolju je infuzijska hidracija ob koncu življenja pogosto odrejena refleksno v pričanju, da ne bo povzročila nobene škode. Tudi svojci bolnika ob tem vidijo pomembno tešitev žeje ali ugodje za bolnika. Vendar svojci v takšnem primeru potrebujejo informacijo, da dodajanje infuzijskih tekočin lahko v terminalnem stadiju pomenijo povečanje volumna tekočin v pljučih, posledično povečano pljučno sekrecijo s hropenjem in celo dihalno stisko.

Ko se približuje proces umiranja, se pogosto pojavi tako imenovani »čistilni refleks orofarinksa«, ko bolnik poskuša izkašljati sluz v žrelu, a je mišičje preveč oslabilo in se sluz zadržuje v orofarinksu brez učinkovitega premika. Zrak, ki ob tem prehaja skozi žrelo lahko povzroča brbotajoče zvoke. Ta pojav je moteč predvsem za bolnikove bližnje. Nekatera zdravila lahko v teh okoliščinah omilijo produkcijo sekreta. Včasih pomaga tudi sprememba položaja bolnika. Aspiracije žrela so v teh okoliščinah običajno neučinkovite, predvsem pa precej moteče, ker lahko povzročajo vznemirjenje bolnika, ki je sicer popolnoma miren. S sukcijo lahko odstranimo predvsem sluzi, ki jih vidimo v ustni votlini.

V postnem času je naš dom obiskala televizija in pripravila prispevek za oddajo Obzorja duha. Ena od gledalk tega prispevka je zapisala takole:

V stanovalcih glejte Kristusa, ki je tukaj in zdaj in daje smisel slehernemu delu človekovega življenja. V zaposlenih pa glejte Kristusa, ki se daruje in rešuje.

Prehrana in odvajanje

Cilji prehranske podpore se v različnih fazah paliativne oskrbe razlikujejo. V paliativni oskrbi cilj zdravljenja ni več podaljševanje življenja, ampak čim boljša kakovost življenja. Ta je glavno vodilo pri odločanju o obsegu diagnostičnih preiskav, ukrepov in načinov zdravljenja. Drugo pomembno vodilo pa je ocena dolžine preživetja bolnika. V začetni fazi paliativne oskrbe izvajamo vse postopke, ki bi zaradi odtegnitve lahko poslabšali kakovost življenja. V zgodnjih fazah paliativne oskrbe je prehrabena intervencija pomembna zaradi vpliva na metabolne procese, ohranitev funkcionalnih proteinov in ohranitev dobrega počutja bolnikov. V kasnejših fazah je glavno vodilo lajšanje simptomov bolezni za čim boljšo kakovost življenja. Posebno pomembno je prepoznavanje ireverzibilne faze kaheksije, kjer prehrabena intervencija ni koristna.

Zaradi specifične populacije bolnikov in etičnih zadržkov je težje izpeljati raziskave, ki bi nedvoumno odgovorile na vprašanje, ali umetna prehrana vodi do izboljšanja bolnikovega stanja (daljšega preživetja, boljše kakovosti življenja, izboljšanja

presnovnih motenj). Rezultati raziskav pri bolnikih, ki so prejeli popolno parenteralno hrano na domu, ne kažejo razlik v preživetju glede na vrsto raka (Benedik).

Pri odločanju o umetni prehrani moramo pomisliti tudi na številne možne zaplete. V terminalni fazi bolezni enteralna prehrana (nazogastrična sonda, perkutana endoskopska gastrostoma – PEG) ne zmanjšuje tveganja aspiracije in pljučnice. Ni dokazov o boljšem obvladovanju simptomov, lahko pa pride do preobremenitve organizma s tekočino. Pričakovano preživetje manj kot mesec dni je tista meja, kjer je treba pretehtati morebitno uvedbo umetne prehrane (Benedik).

Podobno je z umetno hidracijo. V zgodnjih fazah jo uvajamo, kadar je manj urina. Infuzija pa ne zmanjša občutka suhih ust, zato je zelo pomembno pogosto in redno vlaženje ust.

Zaradi zmanjšane delovanja črevesja in nekaterih zdravil pogosto lahko pride do zaprtja, zato je skrb za redno odvajanje, tudi s pomočjo odvajal, zelo pomembna.

Depresija, anksioznost in delirij

Za umirajoče bolnike je značilno posebno stanje. So prestrašeni, ranljivi, odvisni od pomoči drugih, saj doživljajo izgube eno za drugo. Bolniki le redko govorijo o strahu in tesnobi. Žalost in depresivno razpoloženje sta normalna odziva ob neozdravljivi bolezni ali umiranju. V primeru, da so odzivi pretirani oz. zaznamo izražanje občutka krivde, nagnjenja k samomoru, funkcionalno paralizo ali klinične znake depresije, je potrebna psihološka podpora in večkrat tudi farmakološko zdravljenje.

Delirij je najpogostejša psihiatrična motnja ob koncu življenja. Klinične lastnosti delirija zajemajo epizode motnje zavesti, kognicije, pozornosti, občutkov in mišljenja. Značilen je akuten začetek z nihajočim potekom preko dneva, ali v epizodah, ko medtem popolnoma izgine, v čemer se ločuje od demence. Delirij lahko sproži medicinsko stanje (hipoksemije, hipoglikemija, dehidracija, elektrolitske motnje, infekt, srčno popuščanje) ali zdravila (opiati, sedativi, kemoterapija), lahko je več vzrokov naenkrat. Pri znatnem deležu bolnikov vzrokov ne najdemo. Pri zdravljenju je potrebno najprej odstraniti vzrok, če je možno. Potrebno je bolniku zagotoviti čim mirnejše okolje s čim manj zunanjih dra-

žljajev, zatemnitev prostora, ob njem naj se nahajajo znane osebe. Po potrebi zdravnik predpiše ustrezna zdravila.

Zaključno razmišljanje

Danes še vedno prepogosto velja prepričanje, da je čas za paliativno oskrbo šele ob koncu življenja, ko so vsi postopki zdravljenja bolezni izčrpani in gre samo še za oskrbo procesa umiranja v času intenzivnih sprememb in pojava številnih motečih telesnih simptomov. To enačenje paliativne oskrbe s procesom umiranja je glavna ovira v vpeljavi bolj kakovostne obravnave za bolnike z neozdravljivo kronično boleznijo in njihove bližnje. Proces umiranja je manjši del celostne paliativne oskrbe, ki se naj za bolnika z napredovalo kronično boleznijo začne zgodaj, ob prvih težavah in negotovosti, kar je lahko mesece in celo leta pred smrtjo, s sočasnimi kurativnimi ukrepi.

s. Metka Tušar, dipl. med. sestra

Viri:

- Jernej Benedik: Prehrana v paliativni medicini
- Branka Červ: Značilnosti paliativne oskrbe
- Dean Klančič: Paliativna oskrba
- Urška Lunder: Principi paliativne oskrbe
- Urška Lunder: Kdaj pričnemo s paliativno oskrbo
- Urška Lunder: Kronična bolečina v paliativni oskrbi
- Urška Lunder: Paliativna oskrba za bolnika z dispnejo ob koncu življenja
- Urška Lunder: Odtegotovanje tekočin in hrane ob koncu življenja?
- Urška Lunder: Vodenje pogovora o prehodu v paliativno obravnavo

Donatorji Bioptrona

Postne pesmi z Vido Celarec in Andrejo Božič

Žarki svete Katarine

Adi Smolar

Brata Kalan

Čarodej Toni

Ansambel Nemir

Praznovanje godu sv. Katarine

Zbor Hippemus

Grosupeljski oktet

Etno skupina Katanija

KORISTNI TUDI V STAROSTI

Ko obravnavano starostnika, se moramo zavedati, da je to celosten človek: sestavljen iz telesa, duše in duha. Morda se pred nas postavlja kot mladenič, a mu pešanje kognitivnih sposobnosti preprečuje dejavnost. Morda si želi ustvarjati, delati, pa mu več ne služijo roke ali noge ali oboje. Morda ima zdrave roke in noge, pa mu je izguba žene posrkala voljo do življenja.

Telesne in duševne značilnosti starostnikov

Upad telesnih funkcij

Starostniku upadajo telesne funkcije. Zato ima težave pri izvajanju dnevnih aktivnosti.

Študija o problemih starostnikov, ki prejemajo laično pomoč na domu pri izvajanju dnevnih aktivnosti v domačem okolju (Cecilija Lebar, Marija Tomšič, Jelena Ficzo) je pokazala, da so najbolj problematične aktivnosti čiščenje, nakupovanje, transport, pranje in nega perila, pa tudi osebne, intimne aktivnosti. Kot precej problematični je študija izpostavila tudi področji hobijev in socialnih stikov; gre za aktivnosti, ki so nemalokrat vezane na okolje zunaj doma in so kot take odvisne od starostnikove mobilnosti. Več kot polovica starostnikov je kot problematične navedla tudi nekatere ožje dnevne aktivnosti, kot so uporaba stranišča, oblačenje/slačenje in urejanje. To pa so aktivnosti, ki so za samostojno življenje doma nujno potrebne in so tudi zelo osebne; večina ljudi si jih želi opravljati na samem in samostojno.

*Vsak človek je zase svet,
čuden, svetel in lep,
kot zvezda na nebu.
Vsak tiho zori, počasi in z leti,
a kamor že greš,
vse poti je treba znova začeti.*

Tone Pavček

Psihologija starostnika

Kaj pa duševnost starostnika? Tudi ta se spremeni.

Znameniti dr. Anton Trstenjak v knjigi *Med ljudmi: pet poglavij iz psihologije človeških odnosov*. (1954), opisuje psihološke značilnosti starostnika:

Čim starejši je človek, tem bolj se čuti porinjenega na stranski tir: priznati mora vodstvo ljudem, ki jih je do nedavna imel še za nezrele in otročje. Mladi naj se tedaj ne čudijo, če stari v »novih časih« in »novih ljudeh« vidijo »vse slabše«, kot je bilo

nekoč. Novi čas jim je »nevaren«, »neizobražen«, »pokvarjen«. »Kam plovemo?« Mladi svet naj se zaveda, da bo čez kakih trideset let sam prav tako gledal na rod, ki je sedaj še v zibelki. Zaveda naj se, da brez ugovora nihče ne spusti vajeti iz rok, dokler čuti še količkaj moči v sebi; to bi bilo neživljenjsko.

Za starše je tudi odraščanje otrok velika preizkušnja. Oče in mati sta spočetka varuha, vzgojitelja in učitelja, končno pa jih morata odpustiti kot »zrele« na samostojno življenjsko pot.

Pri tem sta vedno bolj ali manj prikrajšana v svoji težnji po »oblasti«, po »komandi«. Zlasti velja to za očeta. Ne more se prav vživeti v to, da je sin že samostojen, da morda že celo več ve kot on; da utegne biti sinova odločitev pametnejša kot njegova lastna. Izobražen sin očetu večkrat svetuje, kako naj ravna; oče se ne zmeni; ko mu pa isto stvar svetuje starejši, neprimerno manj izobražen človek, ga takoj uboga. Niti ne zaveda se tega. A morali bi se tega zavedati stari in mladi; le tako bi znali drug drugega spoštovati in biti obzirni v svojih željah.

Mnogi starši z žalostjo in bridko občutijo, kako se jim otroci izmikajo, ko se ženijo in možijo, ustanavljajo svoje družine, dobivajo otroke in namesto da bi še naprej »ubogali«, že sami »gospodujejo« nad svojimi otroki in celo nad njimi samimi... Od tod čuden primer, da oče, ki se je sam že tretjič poročil, svojim tridesetletnim otrokom z vso silo brani, da bi se poročili.

Bridkost izgube »življenja«, oblasti in ljubezni omilijo vnučki. Vnuki veliko pomenijo v življenju starih; so jim vir vese-

lja, ki ga smejo brez odgovornosti uživati. Stara mati in oče sta vnukom dobra, popustljiva in ljubezniva do njih, kakor do svojih otrok nista znala biti. Zlasti stara mati zna ljubezen do vnukov včasih »izrabiti« tudi za orožje v boju z lastno hčerko.

Starost in njena preteklost

Vrnitev k preteklosti in pogost spomin nanjo pomeni, da je človek zapustil živi tok življenja, da ne more več gledati v prihodnost, zato se obrača tja, kjer najde mir in varnost. V preteklost se zatekamo šele, kadar ne dohajamo več življenjskega toka, če se v svetu, ki nas obdaja, več prav ne najdemo in ne počutimo domačega, kakor smo se nekoč, v letih moči.

Značilno za staranje je, da sredi dneva na mah priplavajo podobe, spomini iz preteklosti, malenkostni dogodki, na katere morda že več desetletij nismo nikoli več mislili.

V spominih se obnavljajo predvsem otroška leta, manj zrela življenjska doba. Spomin jim obuja glasba, petje, a tudi »nižji čuti«, zlasti vonj, kar je zelo čudno, a zato nič manj resnično, tako da Schopenhauer pravi: »Vonj je čut spomina.«

Ko človek gleda v preteklost, pri tem ne hote z njo obračunava. Zavest, da se ne dá nič več ponoviti in popraviti, ga navdaja s čudno grenkimi čustvi kesanja in obžalovanja. Nekateri stari večkrat strahotno trpijo. Doživljajo hude očitke vesti. Očitajo si, da so toliko lepih let brez koristi preživel, napravili; koliko lepih priložnosti za dobra dela so zamudili; napačno so živeli; šli so za zgrešenimi cilji; koliko so grešili zoper družino, zoper bližnje, zoper sebe.

Vzrok nemirne vesti je pri starih v duševni otožnosti ali potrnosti in v nam težko doumljivih spremembah ali doživetjih v telesu. Potrnost je lahko posledica kakega srečanja z osebami ali spomina na pretekle dogodke, ki so nanj že nekoč slabo vplivali, sedaj pa se to doživetje obnovi.

V starosti peša zapomnjenost; ljudje tožijo: »Nič si več ne morem zapomniti; le s težavo se še česa naučim.« A tudi spomin jim peša; letnic, imen, ki so jih nekoč poznali, se več ne spominjajo. Čudna praznina nastaja tam, kjer je bilo prej polno dogodkov, zanimivosti, imen in podatkov.

Star človek si najbolje v spominu ohrani podatke iz zgodnjih let; čim dalje pa gre

naprej, tem manj se spominja; najmanj pa ohrani v spominu neposredno preteklost, se pravi pravkar doživljeno sedanjost. Ne ve, kam je pred eno uro spravil površnik, klobuk. Niti lastne obleke ne prepozna več. Potem pa se jezi, da mu jo je nekdo zamenjal. Ne prepozna več svojih znancev.

Ne ve, ali je bilo že poldne ali ne, in se jezi: »Saj mi niti jesti ne dajo!« - čeprav je pred eno uro jedel. Jezi se, da mu je nekdo skril ključ: »Ključ skrivajo pred menoj!« - čeprav ima ključ v žepu. Ne zna se več prav obleči, natika si hlače na roke, ne najde svoje postelje. Govori v hladnem lunjičavem spominu o stvareh, ki jih drugi ne razumejo, in napravlja vtis, kakor da se mu blede, čeprav se mu ne, le spomin mu je tako nepopoln, da je njegovo govorjenje nesmiselno.

Vrzeli skuša dopolniti z domišljijo. Zato pripoveduje o dogodkih in stvareh, ki jih nikoli ni doživel. Mladi, ki tega ne razumejo, se krivično zgražajo: »Ne veste, kako nesramno naš stari laže.« Stari pridejo v hudo zadrego, če jih primemo ostro za besedo. Saj ne lažejo in zmote svojih pripovedovanj se ne zavedajo.

Starost in njena prihodnost

Mladi so polni hrepenenja in načrtov, upanja in vzorov, zato težijo naprej; nestrpni so; čas jim gre prepočasi, ker bi radi čimprej in čim zanesljiveje dosegli svoje cilje. Zato jim pogled v prihodnost doživetja ali občutek časa in njegov potek, še podaljša. Dolgčas jim je.

Pri starih je to ravno narobe. Njim se nikamor več ne mudi; nasprotno, čutijo se pomaknjene že predaleč naprej.

Zato se mnogi na stara leta prav nič ne dolgočasijo. Znajo živeti s starostjo kot prijateljico, pravi lepo Goncourt. To je veljalo nekoč zlasti za francoske gospe, češ da so »znale stare biti«.

Človek se pomakne nekako v ozadje, gre v zatišje, živi, če ga preveč ne motijo starostne nadložnosti (bolezni), nemoteno življenje, kakršno si je prej vse življenje za-man želel.

Viljem Humboldt trdi, da je večerni pogled na življenje »vedra umirjenost«. Star človek se bolj ali manj nagiblje k skrivnostnosti, kakor da bi veljalo tudi za druge lju-

Žarki svete Katarine

di, kar Indijci pravijo o sebi, češ da mora biti vsak braman najprej učenec, potem družinski oče, nato vojak in končno samotni brat. Dr. Anton Trstenjak svoje razmišljanje strne v čudovit izrek: »Nadomestilo za izgubljeno ljubezen najde star človek le, če more še za koga ali za kaj skrbeti. Nesrečen je, če čuti, da ni več potreben. Zavedati se mora, da je še potreben ali vsaj koristen s svojim delom.«

Vsi, ki živimo s starejšim človekom, zlasti pa mi, ki jim na tak ali drugačen način služimo, smo poklicani iskati najrazličnejše načine, da se bo mogel star človek čutiti koristen.

Aktivnosti pomenijo bolniku več kot razvedrilo. Omogočajo jim možnost ustvarjanja, razmišljanja in ohranjanja že naučenih in uporabljenih sposobnosti. Dajejo jim občutek samospoštovanja, pomembnosti, koristnosti, zadovoljstva ob uspehu, veselja, ljubezni in prijateljstva.

Zaključek

Delovni terapevti v domovih za ostarele iščemo najrazličnejše načine za doseg tega cilja, saj je glavni namen in smoter delovne terapije v domu pomagati posamezniku, starostniku, ki je v zadnjem obdobju svojega življenja iz katerega koli razloga odtrgan iz domačega okolja, ohraniti najvišjo možno mero delovanja, dostojanstva ter doseči čim višjo stopnjo kakovosti bivanja.

Vsak človek, ki pride na svet, vse življenje išče zavetje. Želi najti dom, malo varnosti in človeške topline.

Polona Vidic, dipl. del. ter.

STAREJŠI IN OGROŽENOST ZA PADCE

Sodobna evropska in severnoameriška civilizacija se iz leta v leto soočata z demografsko ekspanzijo starejših. Raziskave navajajo, da bo imela Slovenija do konca leta 2039 že eno najstarejših prebivalstvenih struktur na svetu ⁽¹⁾. Že leta 2010 je bil delež prebivalstva nad 65 let 16,5 % ⁽²⁾.

Padci so pri starejših pogost in nevaren problem. Tako osebe, ki padejo, največkrat utrpijo zmerne do hude poškodbe kot so zlomi kolka, poškodbe glave, kar nemalokrat korenito vpliva na neodvisno življenje. Ne smemo mimo dejstva, da starejši ljudje najbolj zadovoljno živijo v domačem okolju in med poznanimi ljudmi. Zaradi tega je vedno potrebno izkoristiti vse možnosti, ki so na voljo, da osebe, ki so utrpel padce in bile zaradi njih morda hospitalizirane, ostanejo aktivne ter vključene v naravno, socialno in kulturno okolje, kjer imajo na voljo potrebno oskrbo.

Najpogostejši vzroki za padce

V strategijah za preventivo pred padci pogledjmo najprej razporeditev in značilnosti domačega okolja. Gre le za eno od strategij za preprečevanje, gotovo pa ni zanemarljiva, saj naj bi bil okoljski dejavnik vzrok za okoli 25 do 45 odstotkov padcev. Tudi ugotovitve raziskave Tomšič in Rugljeve je, da število različnih ovir v bivalnem okolju vpliva na rast stopnje tveganosti za padec. Na drugi

strani pa je presenetljivo, da si kljub težavam, ki jih prinaša starost, starejši nezadostno uredijo svoje bivalno okolje ⁽³⁾.

Lahko se vprašamo torej, kateri so konkretni okoljski dejavniki tveganja, ki starejše postavljajo v položaj ogroženosti:

- v kopalnici ni dodatno nameščenih ročajev,
- neoznačeni robovi stopnic,
- drseča tla,
- drseče podloge v kopalnici,
- debel predpražnik,
- slaba osvetljenost,
- težave pri doseganju predmetov v kuhinji, itd.

Kompleksnost pojavljanja padcev in razloge poleg zgoraj naštetih dejavnikov predstavljajo še:

- starost 80 let in več,
- oslabele mišice spodnjih okončin,
- težave z ravnotežjem pri hoji,
- težave z vidom,
- zdravstvena stanja, ki omejujejo zmožnost hoje (Parkinsonova bolezen, stanje po možganski kapi, sladkorna bolezen),
- nizek krvni pritisk,
- uporaba sprehajalne palice,
- depresija,
- uporaba več kot 4 različnih zdravil hkrati in/ali psihoaktivnih substanc.

Kje in kako lahko pomaga fizioterapevt?

Če ste zaskrbljeni zaradi padcev, ker ste sami nedavno padli oz. nekdo od vaših svojcev, lahko fizioterapevt s temelji-

to evalvacijo pridobi informacije, na podlagi katerih zasnuje ustrezen program, ki izboljša ravnotežje, vzdržljivost in moč ogrožene osebe. Pregled mnogih objavljenih raziskav kaže, da tako zasnovani programi zelo učinkoviti za delo na domu ali v vadbenih skupinah, kjer posebej velja izpostaviti v ravnotežje usmerjeno vadbo.

V ravnotežje usmerjena vadba

Fizioterapevt ima kompetence, da oblikuje vadbo, s katero izboljša senzorično organizacijo in vpliva na sisteme, ki pogojujejo ravnotežje.

Trening hoje in obračanja

Kadar starejši hodijo izrazito počasi in postajajo nestabilni, nastane večje tveganje za padec. Fizioterapevt lahko zmožnost hoje izboljša s pomočjo aktivnosti kot so plesni koraki, hoja v krogu, vadba preko ovir in prek različno trdih podlag.

Trening deljene pozornosti

Marsikdo izmed starejših ima težave, če mora hkrati izvajati dve stvari: npr.: hoja in pogovor, hoja in prenašanje predmeta. Tovrsten trening pomeni izziv, da zmore ohraniti hitrost in nemoteno hojo ob izvažanju hkratne druge aktivnosti.

Specifični trening mišične moči

Vadba za izboljšanje mišične moči je ključnega pomena ob treningu ravnotežnih aktivnosti. Fizioterapevt lahko pomaga pri pridobitvi in ohranjanju bazične moči, ki je potrebna za optimalno pokončno stoji in hojo.

Svetovanje

Zelo pomemben vidik je učenje strategij padanja in vstajanja, saj marsikomu pomagajo in bistveno skrajšajo čas, ki ga

ponesrečeni običajno preživi sam, preden nekdo opazi nesrečo.

Aerobni trening

Tudi ta je pomemben v procesu strategije preprečevanja padcev. Pomaga namreč izboljšati mnoge vidike zdravja.

Sklepna beseda

Padci so pri starejših pogost problem, ki lahko privede do nezmožnosti na vseh ravneh človekovega delovanja. Čeprav se pogosto ustvari splošen občutek, da nanje ne moremo vplivati, smo videli, da obstaja veliko strategij, ki zmanjšajo tveganje ali celo preprečijo njihovo pojavnost. Več na <http://fizioencija.simdif.com>

Lidija M Bijol, dipl. fiziot.

Literatura:

1. Eurostat regional yearbook 2010. Pridobljeno s spletne strani: Dostopno na: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-HA-10-001/EN/KSHA-10-001-EN.PDF <5.2.2011>
2. Statistični urad Republike Slovenije. Statistični letopis 2010. Pridobljeno s spletne strani: <http://www.stat.si/letopis/letopisprvastran.aspx> <5.2.2011>
3. Tomšič M, Rugelj D (2011). Ugotavljanje dejavnikov tveganja za padce pri starejših v domačem okolju. Univerza v Ljubljani: Zbornik Zdravstvene fakultete.

SOCIALNO DELO V DOMU

V današnjem članku želim na kratko predstaviti delo socialnega delavca v domu. Naj na samem začetku predstavim pojem »socialno«.

»Pojem *socialno* se danes uporablja zelo široko:

- za označevanje situacij, v katerih posameznik, skupina, določena skupnost ali množica ljudi potrebuje pomoč, denimo socialni problem, socialna težava ali socialna stiska;
- za poimenovanje področij, ki se ukvarjajo z zadovoljevanjem specifičnih človekovih potreb in organiziranimi oblikami pomoči državljanom, denimo socialno skrbstvo, socialno varstvo, socialna politika;
- za vzajemno zavarovanje državljanov za primere različnih življenjskih tveganj, ter zagotavljanje njihovih socialnih pravic, denimo socialno zavarovanje, socialna varnost in socialna država;

- za socialne označujemo tudi številne discipline s področja družbenih znanosti, ki se ukvarjajo s preučevanjem oblik človekove družbenosti, medčloveških odnosov, stopnje intergracije posameznika ali skupine v družbo, denimo sociologija, socialna psihologija, socialna pedagogika, socialna antropologija, socialna medicina, socialna patologija, socialna psihiatrija itd.« (Milošević Arnold, Postrak 2003:15).

Pojem socialno pa ne smemo enačiti s socialnim delom. Socialno delo je namreč stroka, ki je zelo široka in zelo prisotna v vseh družbah.

»Socialno delo je umetnost, veda in profesija za pomoč ljudem pri reševanju osebnih, skupinskih (zlasti družinskih) in skupnostnih problemov in za ohranjanje zadovoljivih osebnih, skupinskih in skupnostnih odnosov s pomočjo prakse socialnega dela. Sem sodijo metode dela s posame-

znim primerom, s skupino in skupnostjo, upravljanje v socialnem delu in raziskovanje.« (Skidmore 1991:8).

Vsekakor je socialno delo stroka, ki potrebuje tako strokovnjake za raziskovanje, kot strokovnjake, ki opravljajo praktično socialno delo. Za slednjega so še kako pomembne kvalitete socialnih delavcev.

»Socialno delo je nedvomno izrazito praktična dejavnost, v kateri so osebne kvalitete delavca skoraj tako pomembne kot njegovo znanje, in je to, kako se vede in komunicira, prav tako pomembno kakor to, kaj naredi...« (Jordan 1990:1).

Socialno delo v domu predstavlja delo z družino, torej delo s skupino. Običajno se v dom prihajajo zanimati ljudje, ki potrebujejo domsko oskrbo za svoje starejše svojce, ker jim sami ne zmorejo več zagotoviti ustrezne oskrbe, kar je zelo pogojeno z današnjim načinom življenja. Tako v samem začetku socialni delavec pripravi prostor za sogovornika, ko mu slednji lahko razloži težavo, v kateri se je družina znašla. Če starejši svojec zmore priti na ogled doma, je seveda zelo pomemben udeleženec v pogovoru, saj gre za njegovo prihodnost.

Na tak način socialni delavec dobi prve informacije o družini, o družinskih odnosih in o nujnosti namestitve v dom. V današnjem času je namreč zelo veliko odločitev za namestitev v dom šele takrat, ko svojci ne zmorejo več skrbeti za starejšega svojca. Ko se sprostí mesto, socialni delavec obvesti prvega s čakalne liste, da je sprejem možen. Temu sledi namestitev v institucionalno varstvo. Socialni delavec skupaj z glavno sestro doma sprejme novega stanovalca.

Namestitev v dom je za marsikoga stresna, zato je potrebno imeli zelo dober občutek vživljanja v stanovalca, se mu približati in mu dati možnost, da sam pove, kaj potrebuje. V primeru, da oskrbovanec ne more skrbeti za svoje potrebe, je potrebna intenzivna komunikacija z njegovim skrbnikom, ki predstavi varovančeve potrebe.

V domu se nato začne vživljanje v domsko življenje. In to je tudi ena od nalog socialnega delavca, ki je stanovalcem v pomoč pri vživljanju v novo okolje. Nekateri stanovalci potrebujejo za to več časa, spet drugi manj.

V našem prostoru je v socialnem delu najpogosteje uporabljeno načelo spoštovanja človekove osebnosti. Izogibati se moramo stereotipnim pogledom na posameznika in skrbeti za to, da se vsi, ki prihajajo v stik s socialnim delavcem, počutijo sprejete.

Socialni delavec mora imeti za svoje delo poleg strokovnega znanja tudi obilo spretnosti, ki mu pri njegovem delu lahko pomagajo. Nikakor pa spretnosti ne morejo zamenjati oziroma nadomestiti strokovnega znanja.

»Spretnost je uspešna uporaba rok, znanja, talentov, osebnosti ali virov. Spretnosti socialnega delavca vključujejo uspešnost v komuniciranju, prepoznavanju problemov in sposobnost ocene uporabnikove sposobnosti za delo, povezovanje potreb z viri, pridobivanje virov in spreminjanje socialnih struktur.« (Baker 1995:359).

Socialno delo je znotraj stroke razdeljeno na storitve, ki jih opredeljuje Zakon o socialnem varstvu. Storitve so razdeljene na preventivne storitve, ki preprečujejo stiske in težave in storitve, ki so namenjene odpravljanju nastalih stisk. Med te storitve sodi tudi storitev institucionalnega varstva, torej namestitve v zavodsko oskrbo. Storitev je zelo odvisna od načina dela socialnega delavca, ki to storitev opravlja. Menim, da si je potrebno za ljudi, ki prihajajo na pogovore, vzeti čas in ne hiteti. Nikoli ne sme izgledati, da se socialnemu delavcu mudi. V primeru, da resnično nima časa, je prav, da se opraviči in predlaga nov termin za pogovor.

Delo socialnega delavca v domu je zelo razgibano, saj se pri svojem delu srečuje z vsemi generacijami ljudi, ki k njemu prihajajo na pogovore. Tako je potrebno za vsako generacijo imeti pristop, ki je tej generaciji ustrezen. Informacije je potrebno podajati počasi in pri tem preverjati, ali je sogovornik povedano pravilno razumel. V nasprotnem primeru je treba informacije povedati še enkrat, morda na drugačen način.

Ljudje, ki pokličejo ali prihajajo v dom povprašat glede namestitve, so običajno v stresni situaciji. V tovrstni situaciji se znajdejo prvič, nimajo nikakršnih infor-

macij, ne vedo, kakšni so postopki in običajno nanje pritiskajo ali domači ali bolnišnica, ki želi bolnika čim prej namestiti v institucionalno varstvo. Zato je zelo pomembno, da socialni delavec skuša sočutno razumeti nastalo stisko in pomagati po svojih močeh.

Socialni delavec je s svojim delom lahko zadovoljen, če vidi zadovoljne oskrbovance doma in svojce, ki prihajajo v dom na obisk. To mu predstavlja motivacijo, da še naprej svoje delo opravlja strokovno in v korist vseh ljudi, ki se zaradi pomoči obračajo nanj.

Klemen Jerinc, socialni delavec

Literatura:

Uvod v socialno delo; Vida Milošević Arnold,
Milko Poštrak

Moški pevski zbor Sora

Žarki svete Katarine

Komorni pevski zbor Šutna

Miklavževanje

Naredi dom srečen, pa boš srečen v domu.

Spurgeon

PREDSTAVITEV GLAVNE PISARNE

Naj se vam predstavim. Sem Andreja Boršič, prihajam iz Ljubljane in po izobrazbi sem univerzitetna diplomirana sociologinja (smer kadrovski menedžment).

V Zavodu usmiljenk sem zaposlena kot Vodja glavne pisarne - poslovna sekretarka. Tu sem od začetka uradnega delovanja Zavoda. Smo mlad kolektiv in mlad dom, a lahko rečem, da smo že v prvih dveh letih delovanja postavili dobre izhodiščne temelje za kakovostno delovanje doma.

Moje delovne naloge so obsežne; v prvi vrsti skrbim za nemoteno delovanje in poslovanje Zavoda, vodim in koordiniram delo glavne pisarne, skrbim za pošto in vse splošno informiranje v domu ter evidentiram dokumente in skrbim za delovna sredstva, inventar, dokumentarni sistem in akte Zavoda. Skrbim za izvajanje del preko zunanjih pogodb, za študentsko delo in prostovoljce. Koordiniram delo Sveta Zavoda in drugih organov ter izpolnujem naloge po naročilu direktorice.

Mesečno v domu organiziramo enega ali več dogodkov za popestritev družabnega življenja naših stanovalcev. Organiziram dogodke, prireditve in srečanja ter poskrbim za fotografije in dokumentiranje posameznega dogodka in objavo le-tega.

Pripravljam dokumentacijo za računovodstvo, skrbim za plačila dobaviteljem in tekoče poravnavanje oskrbnin, skrbim za ustrezno nabavo materiala, pridobivam razne ponudbe in pripravljam ustrezno

dokumentacijo - podlage za obračun plač. Seveda, če bi vprašali moje sodelavce, bi vam rekli, da je moja najpomembnejša naloga priprava podatkov za pravočasno izplačilo plač.

Prav tako skrbim za izvajanje celotne kadrovske funkcije: za izvajanje postopka zaposlitve, planiranje kadrovske dejavnosti, sodelovanje pri izbiri kadrov, izobraževanje, usposabljanje in razvoj kadrov, pripravo in organizacijo letnih razgovorov, nagrajevanje zaposlenih, vodenje kadrovskih evidenc, skrb za informacijski sistem, svetovanje in pomoč zaposlenim.

Sem vez med direktorico in zaposlenimi. Strokovno, odgovorno in skrbno izpolnujem to nalogo, saj se mi zdi ključna za izvajanje delovnih in poslovnih procesov. Dobra komunikacija, pretok informacij in skrb za zaposlene so pomembni dejavniki za uspešno delovanje Zavoda.

Menim, da za uspešnim podjetjem stoji usklajena delovna ekipa. Razvoj zaposlenih - njihovo znanje, sposobnosti, osebnostne lastnosti, nenehno izobraževanje, poklicno in osebno izpopolnjevanje ter motiviranost s strani vodstva, daje dobre rezultate za uspešno delovanje podjetja. Za uspešno delovanje podjetja pa moramo poznati kadre, ki so v njem zaposleni.

Rada opravljam svoje delo, saj je delo v domu zanimivo, pestro in mi predstavlja nove izzive. Z veseljem pa priskočim na pomoč tudi medicinskemu osebju in gospodinjam pri oskrbi stanovalcev. Naš dom je majhen, in ravno zaradi te majhnosti se vsi med seboj dobro poznamo in smo kot malo večja družina. Delovno okolje je pozitivno in moč je čutiti dobro energijo. Hvaležna sem tudi sestram usmiljenkam, da sem lahko del ekipe, ki v Domu sv. Katarine izpolnjuje Vincencijevo karizmo.

Delo z ljudmi je vedno bilo in vedno bo tisto, v čemer vidim sebe in poklicno poslanstvo, zato z veseljem hodim v službo. K temu pripomorejo dobri odnosi, dober kolektiv, iskrenost in prijaznost stanovalcev, svojcev, sester in prijaznost okolice.

Predstavila sem vam delo glavne pisarne v našem domu in delček sebe. Za vprašanja, pomoč, pogovor ali pa kar tako, so vrata moje pisarne vedno odprta.

Andreja Boršič,
Vodja glavne pisarne - poslovna sekretarka

*Če načrtuješ za eno leto, sadi riž;
če načrtuješ za deset let, sadi drevesa;
če načrtuješ za celo življenje, vzgajaj človeka.*

PROSTOVOLJSTVO

Prvi korak k prostovoljstvu mi je pokazala moja teta, Minka Kompare. Povebala me je v karitativno skupino, ki je začela delovati v Mengšu.

S prijateljico Suzano sva obiskovali sokrajane, starejše od sedemdeset let, katerim sva krajšali čas, obenem pa je Suzana pisala članke za glasilo, ki je izhajalo ob farnem listu. Že takrat sem spoznala, kako so mnogi starejši osamljeni in kako željni so pogovora ali klepeta, ki bi jim popestril dan in tako vsaj malo pregnal monotonost vsakdanjika. Ob obujanju spominov iz svoje mladosti starejši ljudje postanejo veseli, pozabijo na dolgčas in težave, ki jih pestijo, za trenutek postanejo spet mladi.

V Dom sv. Katarine kot prostovoljka prihajam enkrat tedensko in se tu srečujem s stanovalci, ki se spopadajo z demenco. V skupnem prostoru se nas zbere kakih dvanajst in takrat postanemo skupina, ki nas povezuje to, da se preprosto radi družimo in ob sebi začutimo sočloveka, četudi se tega včasih kdo nekoliko slabše zaveda. Čas nam mine hitro, saj ve-

dno skušam poskrbeti, da nam ni dolgčas in da je vzdušje vedro in prijetno. Preberem odlomek iz kake knjige, jim pripovedujem o svojih izletih, tudi kakšno šalo si izmenjamo, veliko se pogovarjamo, igramo razne igre, če je vreme lepo, pa gremo tudi malo na zrak.

Papež Janez Pavel II. je poudarjal, da je človek ustvarjen za medsebojno podaritev. V takšni podaritvi sebe v ljubezni se najbolj uresničimo, za kar smo ustvarjeni. Prostovoljstvo je oblika podaritve, ki ne išče povračila, čeprav se zavedamo, da smo stokrat poplačani in življenjsko obogateni. K prostovoljstvu me vodi zavest, veselje, ki se že naprej zbudi ob misli, da podarim delček sebe, svojega časa. Lahko rečem, da je delo s starejšimi dajanje in prejemanje obenem, pri čemer ne mo-

reš vedeti, kdo je bolj obdarovan oziroma obogaten.

Najvišji vzor služenja je Jezus Kristus in njegov zgled nas vodi k skrbi za uboge in ostarele. Jezus je v vsakem, ki je potreben pomoči, z vsakim, ki je na kakor koli šibak ali nebogljen. S prostovoljstvom na nek način vstopamo v skrivnost, ki nam jo pripravlja Gospod in nas z njo uči živeti in bogatiti naše občestveno življenje.

Zame je to resnično znamenje milostnega vpliva Svetega Duha. Sveti Duh je vir polnosti našega notranjega življenja, je duša cerkve, je ljubezen, ki nas povezuje z Gospodom in med seboj, je luč, ki nam odpira oči za različne potrebe bratov in sester okoli nas.

Polona Leskovec, prostovoljka

*Če pot postane strma,
to še ne pomeni, da smo se
zmotili v smeri.*

Pater Marie – Eugene

Razstava razpel

Tamburaški orkester

Koledniki

PREDSTAVITEV MENGŠA

Lega

Mengeš leži 15 km severovzhodno od glavnega mesta Slovenije - Ljubljane v smeri proti Brniku. Občina se razprostira na severnem delu gravitacijskega območja Ljubljane, od središča Slovenije (GEOSS) pa je oddaljena borih 17 km zračne linije.

Površina in relief

Občina Mengeš se razprostira na površini 22,453 km², oziroma 2245,3 hektarjev. Slaba polovica občine je hribovje, druga, nekoliko večja polovica pa je ravnina. Hribovje se najvišje povzpne v Debelem vrhu (nad Dobenem) 594 m, medtem ko Vrh Staneta Kosca 641 m, nad Rašico, leži nekoliko stran od menseške občine. Neposredno nad Mengšem je najvišja Gobovica, ki dosega 435 m. Ravninski svet ima nadmorsko višino med 248 in 302 m in se rahlo nagiba od severozahoda proti jugovzhodu. Razen naselja Dobeno, ki je v hribovju, ležijo ostali trije kraji (Mengeš, Loka in Topole) na ravnini.

Podnebje

V klimatskem pogledu predstavlja območje občine Mengeš vmesno stopnjo med Celjsko kotlino, Gorenjsko ravnino in Ljubljanskim poljem. Podnebje je torej zmereno kontinentalno, kar pomeni, da je poleti povečini vroče, pozimi pa praviloma dokaj mrzlo. Padavine so večinoma ugodno razporejene preko celega leta. Sicer pa so sušna leta nevarna zlasti za poljedelsko proizvodnjo, še posebno zato, ker so ravninska tla pretežno prodnata, oziroma jih prekriva le tanka plast humusa.

Ob poletnih plohah in nevihtah zaradi višjih temperatur veliko vode tudi izhlapi, precejšnjo množino jo posrkajo rastline, nekaj jo porabijo tudi živali in ljudje (tudi za mnogotere gospodarske dejavnosti), del nje pa odteče po strugah reke Pšate in njenih pritokov.

Vožnja s konjsko vprego po Mengšu

Vegetacija

Travniško rastje: za rastje na poplavnem področju Pšate je najznačilnejši travniški tip, saj porašča njegov največji del.

Vlažni travniki na oglejenih prsteh: stalna vlažnost zelo vpliva na lastnosti prsti in s tem posredno tudi na videz in sestavo vegetacije. V njeni sestavi prevladujejo vlagoljubne in močvirne rastlinske vrste. Med njimi so v zeliščnem sloju razne vrste šašev, ločkov, močvirski svišč, navadna krvenka itd. V pritalnem sloju pa pripada velik delež mahovom.

Travniki na obrečnih rjavih prsteh: ta tip travniškega rastja v poplavnem področju Pšate porašča tiste poplavne predele, ki niso bili redno poplavljeni, in tiste, kjer je poplavna voda hitro odtekla.

Grmovno in gozdne rastline: logi v obliki pasov drevja na enem ali obeh bregovih Pšate.

Avtohtone gozdne združbe: gre za izredno pester sestav gozdnih združb na gričevnatem in hribovitem svetu od Bukovškega hriba (Slevskega hriba), Gobavice in Rašice, ki pojmovno predstavlja hriboviti del od Srednjega hriba do najjužnejše točke občine Mengeš. Gozd je sestavljen iz lipe, mlečnega javorja, črnega gabra in malega jesena, rdečega bora, bukve, jelke, belega gabra in črne jelše.

Vode

Čez občino Mengeš teče potok Pšata, ki ima kraški izvir in priteka na površje pod Krvavcem, a dobiva obilo hudourniških pritokov iz gričevnatega sveta Tunjiških dobrav.

Prebivalstvo

Po številu prebivalstva je med 210 slovenskimi občinami na 71. mestu, po velikosti pa na 66.; iz tega sledi, da spada med najgostejše naseljene občine v Sloveniji; v Sloveniji pride 97,6 preb./km², v občini Mengeš pa kar 302.

Naselja

Mengeš, Loka pri Mengšu, Topole in Dobeno.

Prometne povezave

avtobus

Ljubljana – Domžale – Mengeš – Kamnik,
Ljubljana – Mengeš – Brnik

železnica

Kamnik – Jarše/Mengeš – Ljubljana

letališče

Jožeta Pučnika Ljubljana

Občinski praznik

29. 5. - Rojstvo pisatelja Janeza Trdine

Grb

Grb Mengša je posnet po grbu nekdanjih vitezov Mengeških, lastnikov nekdanjega gradu na Gobavici nad Mengšem. Tak je namreč upodobljen v njihovem grbu na ohranjenih pečatih (najstarejši je Hertlina Mengeškega na listini iz 1320).

Po grbu Mengeških gospodov iz 14. stoletja je to modri trnek v srebrnem polju, kot je barve označil Valvasor v svoji Grbovni knjigi. V heraldiki je srebrna barva enaka beli, osnovno pravilo pa veleva, da pride barva na kovino (srebrno/bela, zlato/rumena) ali kovina na barvo (rdeča, modra, zelena in črna). Grb je torej heraldično pravilno oblikovan, vsebinsko pa je tudi povezan s samim Mengšem tako, da predstavlja tudi po svoji enostavnosti zaradi samo enega predmeta in le dveh barv (bele in modre) tudi osnovo za krajevno zastavo. Mengeški grb torej ni plod neke fantazije o čudnem živalskem bitju, ampak navaden trnek – morda pa so si stari Mengeški po bitkah in turnirjih mirili živce z ribolovom.

Zgodovina

Izvor imena Mengeš

Že zgodovinarji in drugi so poskušali razložiti nastanek krajevnega imena Mengeš. Dejstvo je, da se v ohranjenih virih stari menceški grad in po njem pozneje tudi naselbina piše vedno kot Meigosburg, Meingozpurh, Meingozesburch, Meingespurch, Mengosperch, Mengispurch, Mingozburch in podobno. To očitno kaže, da je nastalo iz starega nemškega osebnega imena Meingo, Mengoz ali Mengingoz, ki se pogosto omenja v listinah od srede 10. do konca 12. stoletja. In pripone - burg. V 15. stoletju se nemški fevdalci v listinah omenjajo kot Mangospurger, Mangespurger ali Manspurger, kraj pa Mangspurg in z izpadom g-ja končno Manspurg. Tako je nemško ime za Mengeš dobilo svojo dokončno obliko. Slovensko ime kraja je moralo nastati še

Urška Tikvič z družino

iz oblike Mengosburg ali Meingosburg, verjetno že zelo kmalu. V drugi polovici 15. stoletja – leta 1476 – dobimo v viru že obliko Monguse, dobrih sto let pozneje pa v farnih krstnih knjigah že Velikhy Mengusch ali tudi Sgorni Mengusch. Prvi Mengeški gospod je omenjen že pred osmimi stoletji in pol. Med leti 1154 in 1156 je namreč v listini, izdani na Bledu, kot predzadnji omenjen tudi Dietricus de Meingosburg, ki je ime dobil po mengeškem gradu. Leta 2004 smo tako Mengšani praznovali 850. obletnico omembe kraja.

Zametki, nastanek in razvoj občine

Naselje je nastalo v bližini stare rimske ceste Emona-Celeia, zagotovo pa je bilo območje poseljeno že v prazgodovini (izkopanine iz časov Ilirrov in Keltov, prazgodovinsko središče na Gobavici nad Mengšem). Številne najdbe na mengeškem območju v antični dobi Rimljanov, kjer so našli rimske grobove, nagrobnike, keramiko, kovance, sponke, itd., kažejo, da je bil Mengeš v tem času precej naseljen. Prav tako pa lahko na tem območju upravičeno iščemo tudi do sedaj še neznano rimsko postojanko Ad Quartodecimo.

V času naselitve na to ozemlje, to je v času doseljevanja, je bila poselitev še redka in so najstarejša naselja nastajala ali ob vznožju hribov in deloma na hribih. Poglavitna poselitev doseljenih Slovencev je bila v pasu, ki se vleče vzdolž Bistrice od Stahovice do Ihana, prav tako je bilo poseljeno znožje hribov na območju Trzina, Mengša proti Komendi in Lahovčam. Po zavrnitvi Madžarov in utrditvi oblasti nemškega cesarstva na tem območju

se je začelo obdobje fevdalizacije, ki se je zaključilo do 12. stoletja. Pri naseljevanju ali kolonizaciji naših krajev so imeli pomembno vlogo mejni grofje in krajišniki, ki so tako utrdili krajiško obrambo Kranjske marke. Ker je bilo v naši okolici veliko fevdalcev in krajišnikov, je bila močna tudi kolonizacija. Drugo poselitveno obdobje združeno z utrjevanjem vloge in moči Andeških grofov na Kranjskem, ki je trajalo do zadnje tretjine 13. stoletja, kaže, da je prav v tem obdobju nastalo največ vasi na našem območju. Dokaj manj se je kolonizacija nadaljevala še v 14. stoletju, v naslednjih stoletjih pa je ta potekala le še na zemljiščih, ki so jih pridobili na obrobju poselitvenega prostora.

Priseljenci – kolonisti so začeli krčiti ravninski gozd zunaj poplavnega območja in tudi v hribovitih predelih. Po ugotovitvah je bilo na našem območju toliko gozda, da so bila najstarejša naselja z obdelovalnimi površinami kot otoki sredi širnih gozdov. Med starejše obdobje kolonizacije sodijo kraji, ki so imena dobili po osebnih imenih, kot na primer Mengeš, iz njega pa sta nastala Veliki in Mali Mengeš; eden od njiju je gotovo mlajši. Vsi drugi kraji so mlajši kot Mengeš, mlajše pa so tudi omembe v pisanih virih.

Najhujši Turški vpadi na naše ozemlje so bili v letih 1469 do 1483; vrstili so se vsako leto, včasih celo po dvakrat ali trikrat. Po razmeroma skopih poročilih moremo sklepati, da je bilo za Mengeš in okoliške kraje najbolj usodno leto 1471. V tem najhujšem so se menda zvrstili kar štirje vpadi. Sodobniki poročajo, da so se Turki kar štiri mesece mudili na Kranjskem in da se jim nihče ni upal upreti.

Ženski pevski zbor Dobje

Plamenke

V letu 1528, ko so Turki štirikrat pridrveli na Kranjsko, viri posebej omenjajo naše kraje. Na dan sv. Marjete, 13. julija. Jih je okrog 10.000 pridivjalo do Ljubljane, nato pa so vdrli proti Dragomlju, Goričici in Mengšu. Starejše ljudi so pomorili, mlajše pa vzeli za sužnje. Mengšani, Trzinci in Domžalci so Turke napadli in jih precej pobili. Največ jih je menda padlo med naskokom na homški tabor. Možno je, da so Mengšanom, Trzincem in Domžalcem v boju proti Turkom pomagali vojaki, saj obstaja poročilo, da so bili še v naslednjem letu nastanjeni v mengeškem župnišču.

Masiven mengeški zvonik, ki stoji ločeno od cerkve, je včasih imel tudi obrambni značaj; vključen je bil v tabor okoli cerkve. Iz zvonika na južni strani tabora je bil dober pregled. Na zahodni strani sta tabor varovala težko prehoden in strm hrib Gobavica in potok Pšata. Tabor pri cerkvi v Mengšu omenja tudi Valvasor v svoji Slavi vojvodine Kranjske. Tabor okoli cerkve je obstajal vse do požara leta 1834. Na zunanji strani taborskega obzidja je bil izkopan globok jarek, ki so ga ob turški nevarnosti napolnili z vodo iz Pšate. Del temeljev starega tabornega obzidja so pred leti odkrili arheologi, ki so tu izkopali, našli pa so jih tudi pri drugih zemeljskih delih.

Francozi so naše kraje zasedli trikrat. Prvič so prišli v aprilu leta 1797 in ostali tu mesec dni. Drugič so prišli novembra 1805 in ostali do konca februarja 1806. Njihova tretja okupacija je trajala od pomladi 1809 do septembra 1813. Nekaj francoskih vojakov je bilo nastanjenih pri Gregcu v Trzinu, v hiši pa so se zbirali tudi drugi vojaki. Trije trzinski fantje so

bili radovedni, kaj se v hiši dogaja in so noter gledali skozi okno. Francozi, ki so jih opazili, so menili, da so vohuni. Fantje so stekli, vojaki pa so za njimi streljali in pri tem enega fanta ubili.

Avstrija je 17. avgusta 1813 napovedala vojno Ilirskim provincam, ki so jih imeli Francozi okupirane. Iz Kranja je pod poveljstvom generala Belottija odšlo 7000 francoskih vojakov nasproti avstrijski armadi, ki jo je iz celjske strani skozi Črni graben vodil general Folseisa. S svojo vojsko je prišel že do Brda pri Lukovici. Francozi so se pomikali po gozdnih poteh čez Rašico do Trzina. Od tod so odšli po glavni cesti do Vira. Medtem je oddelek Avstrijcev skozi Tuhinjsko dolino in Kamnik prišel do Trzina, Francozom za hrbet ter jim v bitki prizadejal velike izgube. Med močnim nalivom je bil Belottijev polk uničen, general, ki je boj opazoval iz mengeškega zvonika, pa je bil ranjen in ujet. Padlo je 55 Francozov, 260 je bilo ranjenih.

Tako kot drugo slovensko ozemlje tja do Drave, je bila tudi mengeška župnija v srednjem veku pod sodno oblastjo oglejskih patriarhov. Ko so patriarhi sveto oblast izgubili, je prenehala tudi njihova sodna oblast in prešla na deželnega kneza. Po izumrtju Mengeških gospodov, je njihova zemljiška posest pripadla deželnemu knezu, ki jo je pridružil kriški in kamniški gosposki. Ta je imela deželsko-sodno oblast na obširnem ozemlju med Kokro, Savo, Bolsko pri Trojanah in Motnišnico ter tudi na območju zelo obsežne mengeške župnije. Skrb za javno upravo in sodstvo na nižji- prvi stopnji na podeželju so v srednjem veku in še pozneje zaupali zemljiškim gospodom. Nastala so t.i. graščinska pomirja. Tako je zemljiški

Rdeči noski

Predavanje El Camino de Santiago

gospod razsojal in reševal upravne zadeve ter spore svojih podložnikov s podložniki drugih gospostev v svojem pomirju.

Marija Terezija naborne okraje namerala vpeljati takoj po ljudskem štetju in oštevilčenju hiš iz leta 1770. Naborni okraji so začeli delovati aprila 1780. Naborni okraji so bili hkrati osnova politične uprave - davčnim, političnim in sodnim okrajem. Župnija Mengeš je skupaj z župnijami Komenda, Vodice, Cerklje in Velesovo spadala v naborni okraj Velesovo ali kanton št. 5. Jožefinski kataster je nastal dobrih 30 let za terezijanskim. Vpeljal je t.i. katastrske ali davčne občine, ki so nastale iz preureditve prejšnjih nabornih okrajev. Jožefinski davčni občini Loka in Trzin sta bili po preureditvi v jabeljskem nabornem okraju št. 5, menceška in rašiška pa v kriškem okraju št. 6.

Glavne občine so pri nas prvi vpeljali Francozi, vodili pa so jih t.i. meri. Avstrijska oblast je po ponovni zasedbi obdržala francosko upravno ureditev z manjšimi spremembami. Javno upravo, politične, sodne in finančne naloge so v letu 1814 zaupali zemljiškim gospodom. Po upravni razdelitvi Kranjske leta 1817 je glavna občina Mengeš skupaj z glavnima občinama Križ in Kapla vas pripadala okrajni gospodski - gospodstvu Križ v ljubljanskem okrožju. V glavni občini Mengeš so bile združene katastrske občine ali podobčine Mengeš s Pristavo, Topolami ter Velikim in Malim Mengšem, Loka, Trzin, Rašica z Dobenim ter Depala vas, Študa ter Dragomelj s skupaj 2687 prebivalci.

Ko so Nemci 20. aprila 1941 prišli v Mengeš, so najprej zasedli orožniško po-

stojanko. Že v nekaj dneh so jo organizirali po svoje. Nemci so razen dveh vse staro jugoslovanske orožnike prevzeli v svojo službo. Iz društvenega doma so stojanko premestili v poslopje nekdanje Melodije, kjer je bila tudi občina. V službi je bilo okoli 30 orožnikov. Pred koncem vojne, 3. ali 4. maja 1945, so orožniki odšli proti Koroški. V Mengšu je okupator že po nekaj dneh odstavil župana Karla Gregorca in za začasnega upravitelja imenoval Lojzeta Kanca ml. V avgustu 1941 je okupator občino Trzin opustil in jo pridružil občini Mengeš (*Gemeindeamt Mannersburg*).

Po brezvladju ob koncu vojne je oblast prevzel odbor Osvobodilne fronte v kateri so bili komunisti ali njim vdani aktivisti. V avgustu 1945 so bile volitve v krajevni odbor, kamor so bili izvoljeni komunisti, novembra 1947 pa so bile v Mengšu občinske volitve. V mengeškem krajevnem ljudskem odboru so bile združene vasi Mengeš, Topole, Loka in Dobeno, zastopane pa so bile po svojih odbornikih. Krajevni ljudski odbor Mengeš je deloval do aprila 1952. V tem letu so hkrati z Okrajnim ljudskim odborom Kamnik in še nekaterimi okraji v Sloveniji, krajevne ljudske odbore povsem opustili in jih združili v občine, ali, kot so tedaj rekli politiki, v komunne. Že konec leta 1954 so mengeško občino poskušali združiti z občino Domžale. Ker so se odborniki upirali, so bili zmerjani z reakcionarji.

Kljub vsemu pa so Mengšani še štiri leta obdržali svojo občino - do 1. januarja 1959, ko se je mengeška občina, skupaj z moravsko, pridružila domžalski občini. Za naselja Mengeš, Topole, Loka, Trzin in Do-

beno, je bila 9. septembra 1964 na zborih volivcev v Mengšu in Trzinu, ustanovljena Krajevna skupnost Mengeš, ki je delovala vse do njene odcepitve od občine Domžale leta 1994 in nastankom samostojne Občine Mengeš v današnjem obsegu.

Več o zgodovini Mengša si lahko preberete v knjigi Staneta Stražarja (1993) z naslovom Mengeš in Trzin skozi čas.

Klemen Jerinc, socialni delavec

Vir: spletna stran občine Mengeš

Sneženi mož na obisku v domu

PRISPEVKI STANOVALCEV

Šala, ki jo je povedal g. Žumer

Ob tridesetletnici poroke je mož peljal ženo na otok Vis. Sosed je vprašal moža, kaj bo pripravil ženi za petdeseto obletnico. Ta mu je odgovoril: »Ponjo bom šel!«

Uganka

Dolge noge, suho telo,
hitra hoja, kdo je to?

Sestavil g. Turk

Pesmica, ki jo je povedal g. Žumer

Nedelja je bela, ponedeljek je plav,
u tor'k se dela,
u sredo pa mal,
v četrtek greš po bukuca,
v petek po dnar,
v soboto pa pit,
pa je en teden po rit.

g. Žumer: napis v gostilni Kajfež:

Ne jezi se draga,
če meso brez kosti se ne vaga,
ker krave, koze, ovce,
brez kosti se ne dobi.

O fižolu:

»Vsak fržk ima svoj prdk«.

Povedal g. Žumer

Gospod Bilban:

»Mi vsi bi se imeli radi, če bi bili še enkrat mladi.«

Pesem, ki jo je dobila ga. Žibret od prijateljice Cilke za 90. rojstni dan:

Pozimi, pa rožice ne cveto,
slavljenka, kaj pa za rojstni dan bo?
Pušelj pa mora bit za 90 let,
za vsakih 10 let en cvet!
Da bi zdravje se povrnilo,
Bog naj žegna da obilo,
ko okrogla je let številka,
vse dobro vam želi kolegica Cilka!

Kolač na hitro

2 jajci
8 žlic sladkorja
8 žlic olja
8 žlic mleka
8 žlic moke
2 žlici kakava
1 pecilni prašek

To se vse skupaj zmeša, vliješ v pomo-kan pleh. Ko se speče, še na toplo preliješ z marmelado (šipkovo) ali kako drugo. Namaži čisto na tanko, potresi z orehi ali nič.

Recept povedala sestra Evfemija

Gospod Žumer gospodu Beliču:

»Fantič jej,
da boš prej
za kej!«

Medicinska sestra je gospe Kuralt rekla,
naj pije veliko tekočine, da bo tako pre-
bava boljša. Gospa Kuralt je odgovorila:
»Ti si fletna pa če maš prebavo al pa ne.«

Nihče ni tako star, da si ne bi želel še
malo živeti in nihče ni tako mlad,
da ne bi mogel že jutri umreti!

Pesem je lepa,
če je v njej kaj svetega.
Lepa pa le ni,
če v srcu tega ni!
Ta pesem je preč,
naprej ne gre več.

sestra Agata

Na življenjski poti
te bo srečal marsikdo,
a ljubil kakor Jezus
te ne bo nikdo.

sestra Agata

Pogovor med našima stanovalkama:

Prva: Kje pa imate vi moža?

Druga: Na Žalah.

Prva: A v Domžalah?

Druga: Ne, ne. Na Žalah.

Prva: Aja, jaz sem pa mislila,
da v Domžalah.

Kako je bilo, ko smo šli na romanje v Pariz

Kako je bilo lepo. To je naša domovina,
sestrska hiša, ki je velika in lepa in gre not
dosti romaric. to je materna hiša. Že nekaj
časa je minilo odkar smo šle. Tam smo bile
15 dni, pa k maši smo hodile v materno
hišo, ki je tako lepa in sveta. Je bilo tako
lepo, okrog 20 sester nas je šlo. Najlepše
je bilo to, da nas je bilo veliko skupaj. Po-
tem smo šle pa domov. Delile smo sveti-
njice brezmadežne, ker se je prikazala in
naročila naj jih razdelimo. Ko smo prišle
domov smo jih delile.

sestra Agata

Čudeži se dogajajo

Kako velika vrednost je zdravje človek spozna šele potem, ko sam zboli. V času bolezni človeka spremljajo neprespane noči, neznosne bolečine in strah pred prihodnostjo. Potem je pa tu še vsa nebogljenost in odvisnost od drugih. Vse to je doletelo tudi mojo teto s. Hermino, ki se jo nekateri še spomnite, ko je v naši župniji učila verouk.

Sladkorni bolezni, ki jo spremlja že nekaj let, so se pridružile še druge bolezni. Najprej so to bile težave s hrbtenico. Bolezen je toliko napredovala, da je obležala. Zdravniki so ji postavljali različne diagnoze in jo tako tudi zdravili. Pozneje se je izkazalo, da so bile vse diagnoze napačne. V tem času je morala zapustiti Cerklje in prišla je v Mengeš, kjer imajo usmiljenke svoj dom za onemogle sestre.

Šele magnetna resonanca je končno pokazala, da gre za raka na vretencu hrbtenice. Potrebna je bila zahtevna operacija nevrokirurga. Sama operacija je bila opravljena uspešno, bolečine so izginile in počasi se ji je stanje toliko izboljšalo, da je začela hoditi. To je za vsakega bolnika največja sreča.

To izboljšanje je trajalo nekaj let. Nkega dne je začutila silno bolečino v nadlakti desne roke. Ni mogla ugotoviti, kaj je vzrok za to bolečino. Deset dni je tako strašno trpela. Roka ji je začela otekati in šele rentgenska slika je pokazala, da gre za zlom kosti. Zdravniki so postali pozorni na sumljivi zlom kosti. Dodatne preiskave so pokazale, da je to posledica kostnega raka. Potrebna je bila operacija. Za zdravega človeka bi taka operacija ne bila nič posebnega, pri s. Hermini pa je prišlo do velikega zapleta. Takoj po operaciji so ji začele odpovedovati pljuča in srce. Bila je na oddelku za oživljanje in štiri dni v komi. Upanje, da bi preživela, je bilo zelo majhno.

Vse dni njene bolezni jo je spremljala njena mlada prijateljica Mirjam, ki se je zanjo zelo zanimala in od zdravnikov izposlovala dovoljenje, da jo sme obiskovati. Ta plemenita žena, po poklicu profesorica, ji je tako stala ob strani. Sama je zanjo veliko molila, k molitvi pa je povabila še svoje druge znanke. »Verjamem v moč

molitve«, mi je pozneje dejala. Zaupala mi je, da tudi veliko da na moč blagoslovljene vode in blagoslovljenega olja. Četr-ti dan je z blagoslovljeno vodo pokrižala s. Hermino in jo maznila z blagoslovljenim oljem. In prav v tistem trenutku se je zgodil čudež. S. Hermina je po štirih dneh kome odprla oči in rekla Mirjam: »Čakam na operacijo. Ali me boš nanjo ti pripravila?« Mirjam ji je povedala, da je od operacije minilo že štiri dni, in da je bila ves ta čas v komi. Potem sta se še dolgo pogovarjali. Ali je šlo tukaj samo za naravni proces? Sam sem močno prepričan, da je bil to čudež, izprošen z molitvijo in tudi v moči blagoslovljene vode in olja.

Po operaciji so sledile še različne terapije, tudi kemoterapija. Sedaj je s. Hermina spet v Mengšu, kjer se spet sama opravlja. Začela je hoditi že brez palice in kar je pravi čudež, spet začela pisati in risati s svojo desno roko. Pred dnevi sem jo obiskal v Mengšu skupaj z njenima sestrama Anico in Reziko. Vsi so se potem odpeljali na Brezje, da se Mariji, ki je zdravje bolnikov, iz srca zahvalimo.

Pred kratkim sem od nje dobil dolgo pismo. Med drugim mi je napisala tudi te besede: »O mojem stanju že dosti veš in kako je bolezen potekala. Kaj vse sem prestala, doživela in spoznala v teh treh mesecih borbe za življenje. Pomisliti moram, da gre za mali čudež. Že samo to, da ti lahko danes spet pišem pismo, da mislim normalno, čeprav so črke precej okorne. To je tudi zgodovinsko pismo, ko sem po treh mesecih neuporabne desne roke prvič prijela v roke pero in začela pisati. Skoraj nisem več upala, da bom še lahko pisala, posebno še risala. Tega še nisem

poskusila. To bi mi zelo manjkalo, če ne bi mogla več delati z razumom.

V tem času je bilo kar nekaj stresov. Kljub raznim medicinskim posegom se tudi drugi čudijo, da mi je pamet ostala skoraj neokrnjena, ko je telo tako napadeno. Bolezen in zdravila rada pustijo posledice na možganih. Ne vem pa, kako bo naprej. Ostala sem živa, čeprav sem bila že na pol v večnosti.

V takem stanju spoznaš ljudi v pravi luči. Tudi to je dobro. Prav tako pa tudi spoznaš, da je res vse v božjem načrtu. Nekateri mi čestitajo za hrabrost. Sama sem vse to sprejela vdana v božjo voljo... Kaj ima za naprej z menoj Bog v načrtu, bomo pa še videli v prihodnosti...«

*povzeto iz župnijskega lista
župnije Cerklje ob Krki*

Molitev

O Jezus, glej, prišla je noč,
ostani ti z menoj.
Naj v rani tvojega srca
počivam spet nocoj.
Odpusti, kar žalil sem te
ta pretekli dan,
očisti dušo, prosim te,
s krvjo me svetih ran.
Če tvoja sveta volja je,
da več se ne zbudim,
naj se na kraj miru, o Jezus, preselim.
Amen.

*povedala Helena Tomelj,
objavljena v zbirki Stare slovenske molitve*

Sveti Miklavž!

Ljubimo te, hitro pridi, da te ne bo voda odnesla, da te ne bo sneg odnesel.

Prinesi mi pošto, da grem domov. Potem bom pa doma.

Ne nosi nam rožičev, ker nimamo pravih zob in se nam luščine naberejo pod zobe, kdor jih ima.

Prinesi nam čokolado, mlečno in tople čevlje. »Tleke« nas bo zeb'v.

Ko prideš, pridi čimprej. Mi te čakamo.

Prinesi kakšno lepo zanimivo knjigo.

Prinesi mi šmarnice.

Meni pa ene nogavice, pa blaga za eno krilo.

Jaz bi pa eno »trompeto«.

Meni kolo, da se bosta vozila otroka, pa eno žogico, da bosta staro mamu naučila se žogat.

En paket flanelnih rjuh.

Meni pa prinesi zdravje. Tega je najtežji dobit. Dohtarji so dragi, pa še tist nič ne nuca.

Prinesi nam liter vina. Kmalu. Smo žejni. Če ga bomo vsi pili, ne bo nobeden pijan. Bomo pili iz štamperla, da bo za vse.

Pa eno domačo klobaso, četrta žemlje od peka, ki je zraven šole in ima trgovino. Prosi peka, da ti žemljo razreže na več kosov. Potem lahko vržemo vrabcem, da bodo pojedli.

Prinesi še korenje za Zofko, da ga bo skuhala v župi in pojedla - pa brez muhe.

Hvala, ker se trudiš za nas. Prinesi copate, da jih bomo imeli za preobut, ko pridemo domov ali v šolo.

Veselimo se te. Čimprej pridi. Čakamo te.

Če prideš, potem smo visi za en dan.

Upamo, da ne boš prišel prepozno.

Vsi tvoji!

*pismo Miklavžu smo pisali
pred obiskom sv. Miklavža
na socializacijskih aktivnostih*

Organizirana je bila spoved, obhajilo in maziljenje pred božičnimi prazniki. Ena od stanovalk je vse to opravila. Isti dan je bila na vrsti tudi za kopanje. Ampak, ona se ne bo kopala, saj je bila že pri spovedi.

Po večerji gremo spat in oskrbovalec pospremi gospo proti sobi:

»Gospa, se bova odpravila v posteljo?«
Gospa se obotavlja in menca: »Pa, veste, to ne bo šlo. Midva nisva zavezana, da bi skupaj spala.«

S stanovalci se pogovarjamo o pomenu naših priimkov: Kovač, Skok, Hren, Oblak, Turk, Šef, ... in ga. Oblak pripomni, da njena najboljša prijateljica nosi priimek Megla in da sta ravno za skupaj.

Dekliška vokalna skupina Flora

Dijaki Gimnazije Vič

ZA BISTRE GLAVE

Uganke

To mogočno drevo sega
s krošnjo do neba,
plod njegov pa droben je,
in kapico ima.

•

Kaj si obuješ,
ko hodiš po hiši,
da noge so tople,
korak se ne sliši?

•

Po loncu meša, se vrti,
da hrana se ne prismodi.

•

Po tračnicah vozi
in glasno drdra,
prevaža ljudi
in na tone blaga.

•

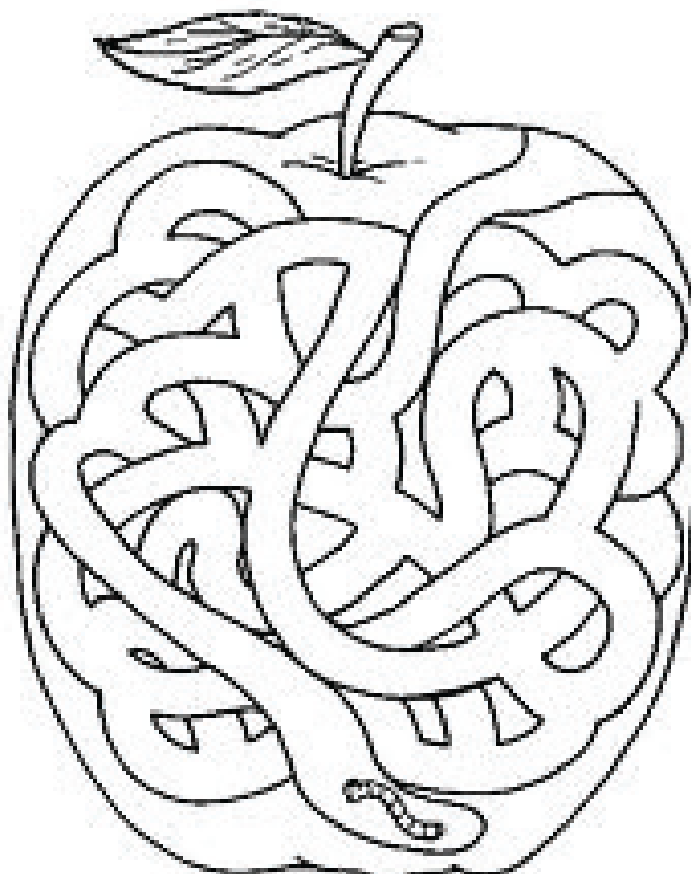
Včasih je črn,
včasih je bel,
kdor ni presit,
ga je zmeraj vesel.
Zunaj je skorja,
notri sredica,
nima nadeva
kakor potica.

•

Suh in dolgonog gospod,
nitke pne iz kota v kot.

	1	6		2		4	9	
7		9		6		2		5
8	4			9			6	3
		4		7		5		
			2		6			
		1		5		8		
4	8			3			1	2
6		3		1		7		8
	2	5		8		9	3	

Najdi črву najkrajšo pot do izhoda

Najdi razlike

Navidez popolnoma enaki sliki se razlikujeta v 7 podrobnostih.

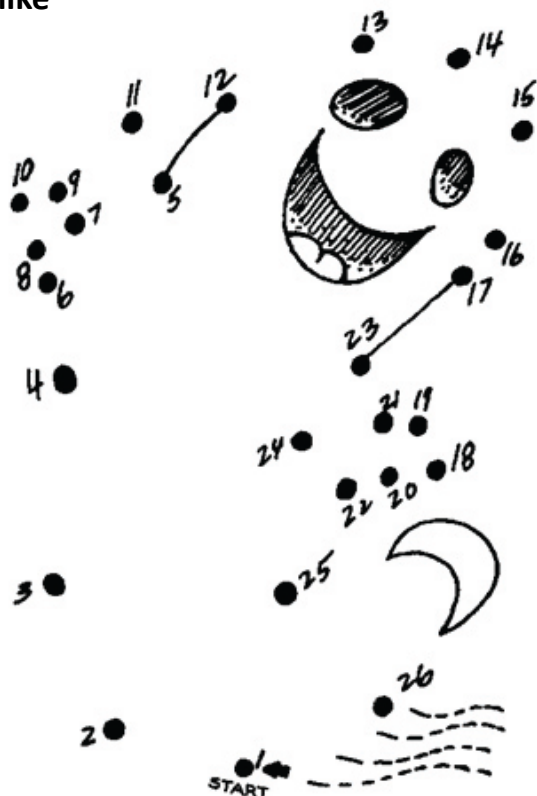

Dve dolgi tanki palčki
v rokah stare mame
prav kmalu bosta spletli
prelepo kapo zame.

Štirje rožički,
ves je od sline,
s hišo na hrbtu
po travniku rine.

Sem in tja, sem in tja
čez razgrnjen kos blaga,
piha, puha, peče, peče,
kar ni gladko, poravna.

Poveži številke

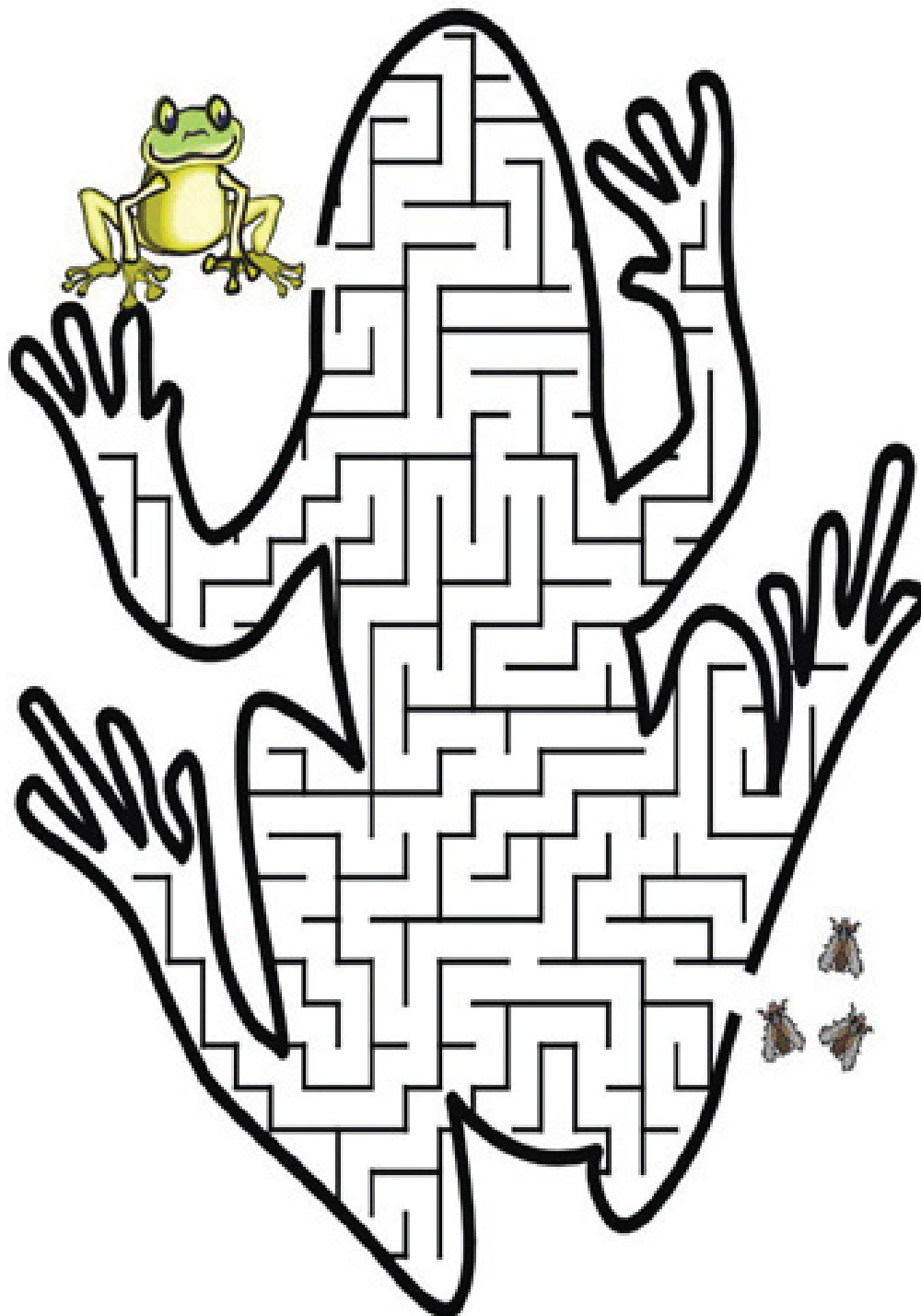
Rada prede, rada spi,
sladko mleko ji diši,
če se pes podi za njo,
hitro spleza na drevo.

Zemljico pred sabo rine,
dokler ne zgradi krtine.

Včasih je postlana,
včasih razmetana,
če na njej ležimo,
prej ko slej zaspimo.

Vir:

http://sl.wikisource.org/wiki/Sto_ugank

Vir:

[https://encrypted-tbn3.gstatic.com/
images?q=tbn:ANd9GcSlxXBaR3kWWfLCLK-jUmQ9rR6oCJBaIVfyG8I_vuYCvJVInDMt2A](https://encrypted-tbn3.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSlxXBaR3kWWfLCLK-jUmQ9rR6oCJBaIVfyG8I_vuYCvJVInDMt2A)

[http://www.modri-jan.si/imagelib/14/default/2012/otroci/igre/miselne/poisci-razlike/
poisci-razlike-druzine.png](http://www.modri-jan.si/imagelib/14/default/2012/otroci/igre/miselne/poisci-razlike/poisci-razlike-druzine.png)

<http://0.tqn.com/d/np/memory-booster-puzzles/039-1.jpg>

gradivo izbral Klemen Jerinc

SMEH NI GREH

STAREJŠE DELO

Zidar, vrtnar in električar se prepirajo katero delo je starejše.

»Mi smo gradili že piramide!« reče zidar.

»Mi smo posadili drevesa v raju« izjavi vrtnar.

»To ni nič!« se hvali električar. »Ko je bog rekel naj bo luč, smo imeli mi že vse kable položene.«

NE VIDI

Starejši pacient potrka na vrata okulistove ordinacije. Odpre mu medicinska sestra in zavpije nanj:

»Kaj ne vidite napisa, da je trkanje prepovedano!?«

»Ne, zato sem pa tukaj.«

SPANEC

Študent, ki je ponoči delal, da je imel za preživetje, podnevi pa obiskoval predavanja in študiral, je zadremal v predavalnici. Profesor je pristopil do njega, ga stresel za ramo in mu dejal:

»Si ti spal med mojim predavanjem, kaj?«

»Hotel sem, pa ne morem, ker govorite preveč naglas.«

PAZLJIVOST

Novinar je na praznovanju stoletnice vprašal slavljenca:

»Na kaj je potrebno paziti, da dočakaš tako visoko starost?«

»Paziti moraš na to, da prej ne umreš!« je odgovoril starček.

IZGOVOR

»Gospod učitelj, jaz nisem naredil svoje domače naloge, ker ste včeraj tako slabo izgledali, da sem mislil, da boste danes zaradi gripe ostali doma!«

PRESTRAŠENI TAKSIST

Med vožnjo s taksijem potnik, ki sedi na zadnjem sedežu taksista dregne v ramo, da bi ga zaprosil za ogenj. Taksist poskoči, taksisti zavijuga in se zaustavi na sredi ceste. Taksist prebledi in težko diha, potnik pa ga vpraša:

»Kaj pa je z vami?«

»Na smrt ste me prestrašili!« je iz sebe izdaval taksist. »Veste, danes sem na pomoč priskočil kolegu, ki je taksist, drugače pa vozim pogrebni avto!«

Popis nepremičnin

NEPREMIČNINA...

vir: <http://slova.mojforum.si/slova-about393.html>

STARINAR

Dve starejši gospe sta sedeli v parku na klopici, ko je ena rekla:

»Poglej, kako me tisti možakar tamle gleda!«

»Ta je pa sigurno starinar!« je rekla druga.

PETELIN

Kura gre čez cesto in jo povozi tovornjak. Nekaj časa obleži, nato pa se zdrami in zastoka:

»Joj, joj, takega petelina pa še nisem srečala!«

USTAVLJA SE

»Zakaj ste pripeljali psa k meni?« vpraša urar.

»Ne vem, kaj mu je. Vsakih pet minut se ustavi.«

vir: <http://www.najdi.si/drobtine/index.jsp?dc=1>

DVOUMNOST V BESEDAH IN BESEDNIH ZVEZAH

Ko tvorimo in oblikujemo stavke, je vredno biti pozoren, da so sporočila jasna. Ker če niso, se zgodijo dvoumnosti, ki jih najdete v nadaljevanju.

Malo šale dobro dene, je pa vprašanje, če so ti stavki nastali kot šala. Obstaja velika verjetnost, da so bili oblikovani z resnimi namerami.

Prodajam posteljo za ženo, ki je zločljiva.

Prodajam psa. Žre vse. Posebno rad ima otroke.

Visoko kvalificiran čevljar izdeluje gojzarje, čevlje in sandale po naročilu in meri. Tudi iz kože cenjenih strank.

Lopov, ki mi je ukradel stopnice v hišo, naj mi jih takoj vrne, sicer se bom odločil za drugačne korake.

Zaradi nepredvidenih razlogov je združenje jasnovidcev odložilo nocojšnji sestanek.

Napis na vratih mesnice: »Jutri bom klal. Postavite se pravočasno v vrsto.«

Na oglasni deski krajevne skupnosti je bilo sporočilo: »V soboto ob desetih bo streljanje rezervnih oficirjev. Kdor ne bo prišel, bo obešen na oglasni deski.«

V vasi stoji razglas: »Tisti, ki tistega, ki je desko, ki pot, ki proti Zgornjim Ruknjam vodi, kaže, vzal, prijavi, bo dobil lepo nagrado.«

Opozorilo v restavraciji: »Direktor ni odgovoren za plašče, površnike in dežnike, ki jih ukradejo v tem prostoru, razen če ga zasačite pri dejanju.«

Vaš zavarovanec je treščil v moj frizerski salon. Med popravilom je bilo moje poslovanje omejeno. Stranke sem lahko strigel in bril samo zadaj.

Poročanje s konjske dirke: Jezdec je padel, konj pa jaha kar sam od sebe naprej.

zbral Klemen Jerinc

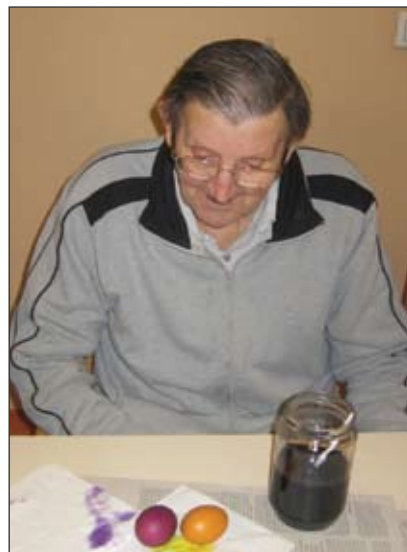
<http://www.vodja.net/index>.

[hp?blog=1&title=dvoumnost-v-beseda-in-besednih-zvezah&more=1&c=1&tb=1&pb=1](http://www.vodja.net/index.php?blog=1&title=dvoumnost-v-beseda-in-besednih-zvezah&more=1&c=1&tb=1&pb=1)

Žarki svete Katarine

Žarki svete Katarine

RAZMIŠLJANJA

Na seminarju v sosednji državi je študentka, ki naj bi govorila o liku medicinske sestre, napisala raje naslednjo zgodbo:

Ko se je Bog odločil, da bo naredil medicinsko sestro, je moral že prvi dan opravljati nadure.

Pa ga je obiskal eden od angelov in ga vprašal:

»Gospod, zakaj pa ta model tako dolgo obdeluješ?«

»Kaj nisi videl posebnega seznama zahtev?« je odvrnil Bog.

»Biti mora v ženski in moški podobi, mora se jo dati dezinficirati, ne sme biti iz plastike, živce mora imeti iz jekla, širok hrbet, na katerega se da vse odložiti - mora pa biti kljub temu drobna, da ne bo zasedla preveč prostora v premajhnih službenih prostorih.

Znati mora opravljati pet nalog naenkrat in imeti pri tem še vedno kakšno prosto roko.«

Angel je zmajeval z glavo in dejal: »Toliko rok? To ne bo šlo.«

Bog je vzdihnil in dejal: »Še več težav imam z očmi: standardni model bi jih moral namreč imeti 3 pare. Z enim parom mora gledati skozi stene, da lahko v nočni službi skrbi za čimveč bolniških sob, en par mora imeti na zadnjem delu glave, da vidi tudi tisto, kar hočejo drugi skriti, in seveda tretji par oči, s katerim zna bolniku brez besed povedati: »Ne skrbite, jaz sem tu za vas.«

Angel je pocukal svojega gospodarja za rokav in mu rekel.

»Gospod, pojdite si malo spočit, boste jutri nadaljevali.«

Bog pa je odvrnil: »Ravno zdaj ne morem proč, uspelo mi je narediti model, ki skoraj nikoli ne bo zbolel, če pa, se bo sam pozdravil.

Razumel bo, da pomeni 20 postelj lahko tudi 30 bolnikov in da na 10 sistematiziranih mestih dela le 5 ljudi.

Ljubi poklic, ki veliko zahteva, a je slabše plačan in ne potrebuje prostih sobot in nedelj.«

Angel je počasi obkroževal model: »Material je premehak,« je vzdihnil.

»Je pa trpežen« je odvrnil Bog.

»Ne moreš si misliti, kaj vse prenese.«

Angel se je dotaknil lica modela: »Tu je napaka, nekaj je narobe.«

Bog pa je dejal: »To ni napaka, to je solza.

Teče od žalosti, razočaranj, ob bolečini, zaradi osamljenosti, pa tudi iz veselja. Solza je nujni ventil.«

ZAVOD USMILJENK
duhovno-karitativni in prosvetni zavod
Dom svete Katarine

Zavrti 45, 1234 Mengeš
telefon: 059 365 400
telefaks: 059 365 401

e-pošta: dom.sv.katarine@zavod-usmiljenk.si
www.zavod-usmiljenk.si